

Vlada Crne Gore

Ministarstvo ekonomije

Podgorica, 24.11.2009

U p i t n i k

Informacija koju od Vlade Crne Gore zahtijeva Evropska komisija u cilju pripreme Mišljenja o zahtjevu Crne Gore za članstvo u Evropskoj uniji

30 Spoljni odnosi

Odgovorno lice:	Branko Vujovic
Rukovodilac grupe:	Nada Medenica
Zamjenik rukovodioca grupe:	Goran Scepanovic
Sekretar grupe:	Ivana Gardasevic
Zamjenik sekretara grupe:	Anja Lojpur
Kontakt MEI:	Mira Radulovic
IT Podrška:	Miodrag Spahic

Sadržaj:

POGLAVLJA ACQUIS - SPOSOBNOST PREUZIMANJA OBAVEZA KOJE PROIZILAZE IZ CLANSTVA.....	5
Poglavlje 30: Spoljni odnosi	6
I. ZAJEDNIČKA TRGOVINSKA POLITIKA STO-e i drugi horizontalni aspekti.....	7
A. Trgovinska razmjena po načelu najpovoljnije nacije.....	7
B. Opšti sistem preferencijala/povlastica (OSP).....	16
C. Zaštitni instrumenti trgovinske politike	18
D. Usluge.....	19
E. Administrativni kapaciteti:	19
II. PREFERENCIJALNI TRGOVINSKI SPORAZUMI	27
III. BILATERALNI INVESTICIONI SPORAZUMI	29
IV. POLITIKA RAZVOJA I HUMANITARNA POMOĆ	34

**POGLAVLJA ACQUIS - SPOSOBNOST PREUZIMANJA
OBAVEZA KOJE PROIZILAZE IZ CLANSTVA**

Poglavlje 30: Spoljni odnosi

I. ZAJEDNIČKA TRGOVINSKA POLITIKA STO-e i drugi horizontalni aspekti

A. Trgovinska razmjena po načelu najpovlašćenije nacije

1 Radi sticanja potpune slike o razlikama između vašeg trgovinskog režima i trgovinskog režima Evropske unije, možete li nam dostaviti:

a) zakonski akt kojim se utvrđuje trgovinska politika;

Spoljno trgovinsko poslovanje u Crnoj Gori regulisano je **Zakonom o spoljnoj trgovini** (Sl. list RCG, br. 28/04, 37/07).- (Aneks 62).

Osnovna podzakonska akta:

- Uredbom za sprovođenje zakona o spoljnoj trgovini (Sl. list RCG, br. 52/04,44/07), uređuju se uslovi i postupak za izdavanje dozvola za izvoz, uvoz i tranzit robe i za primjenu mjera zaštite - (Aneks 233).
- Odluka o kontrolnoj listi za izvoz, uvoz i tranzit robe definiše – razvrstava robe po obliku izvoza, uvoza i tranzita i to na: slobodan izvoz, uvoz i tranzit, uvoz, izvoz i tranzit na osnovu dozvole. Sastavni dio odluke je Kontrolna lista kojom se utvrđuje spisak roba koje nijesu na slobodnom režimu. Robe koje nijesu navedene u kontrolnoj listi su na slobodnom režimu izvoza, uvoza i tranzita. (Sl. list CG, br. 82/08).- (Aneks 92).

b) vaše nacionalne tarife/carine, po mogućnosti sve u jednom excel dokumentu u elektronskoj formi. (vidi takođe poglavlje 29. o carinskoj uniji)

Uredba o usklađivanju nomenklature Carinske tarife za 2009.godinu, dostavljena je u odgovoru na pitanje broj 1, poglavlje 29. Carinska unija.

c) količinska ograničenja koja se primjenjuju u vašoj zemlji, ako postoje

Uslovi za uvođenje količinskih ograničenja propisani su Zakonom o spoljnoj trgovini (Sl.list RCG, br.28/04, 37/07), čl.15 do 18, ali u praksi ne postoje količinska ograničenja po načelu najpovlašćenije nacije. Crna Gora do sada nije uvela ni jedno količinsko ograničenje uvoza ili izvoza roba.

2 Ako posjedujete uporednu studiju između vašeg uvoznog režima i režima Evropske zajednice, molimo dostavite sažete nalaze takve studije.

Ne posjedujemo uporednu studiju između našeg i režima Evropske zajednice.

3 Možete li nam dostaviti svoje najnovije podatke o trgovinskoj razmjeni (uvoz i izvoz) u elektronskoj formi ?

Prikaz crnogorskog izvoza po zemljama u hiljadama EUR

Naziv zemlje	2007	2008	I-VI 2008	I-VI 2009	2008-2007	Indeks			% od ukupnog izvoza	
						I-VI 2009 I-VI 2008	2007	2008	I-VI 2008	I-VI 2009
UKUPNO	487 119	433 158	225 639	128 841	89	57.1	100.0	100.0	100.0	100.0
Evropska unija	319 594	265 311	142 990	74 451	83	52.1	65.6	61.3	63.4	57.8
CEFTA	159 962	158 778	78 053	51 728	99	66.3	32.8	36.7	34.6	40.2
Ostale zemlje	7 564	9 069	4 595	2 662	120	57.9	1.6	2.1	2.0	2.1
<u>Evropska unija</u>	319 594	265 311	142 990	74 451	83	52.1	65.6	61.3	63.4	57.8
Austrija	1 280	1 538	236	623	120	263.6	0.3	0.4	0.1	0.5
Belgija	537	138	119	42	26	35.2	0.1	0.0	0.1	0.0
Bugarska	434	122	86	39	28	45.8	0.1	0.0	0.0	0.0
Kipar	751	140	119	230	19	193.1	0.2	0.0	0.1	0.2
Češka	2 836	4 425	3 270	996	156	30.5	0.6	1.0	1.5	0.8
Danska	5	11	10	0	205	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Estonija	0	0	0	0	0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Finska	0	1 801	650	101		15.5	0.0	0.4	0.3	0.1
Francuska	190	286	105	322	150	308.1	0.0	0.1	0.1	0.3
Njemačka	9 188	16 218	3 763	3 468	177	92.2	1.9	3.7	1.7	2.7
Grčka	60 457	53 225	45 079	30 882	88	68.5	12.4	12.3	20.0	24.0
Mađarska	63 338	9 248	3 462	7 060	15	203.9	13.0	2.1	1.5	5.5
Irska	355	0	0		0	0.0	0.1	0.0	0.0	0.0
Italija	145 286	130 563	56 883	17 125	90	30.1	29.8	30.1	25.2	13.3
Litvanija	69	22	22	2	32	8.4	0.0	0.0	0.0	0.0
Letonija	7	0	0	0	0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Luksemburg	3	6	0	6	215	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0

30 Spoljni odnosi

Malta	1	0	0	77	0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.1
Holandija	2 815	3 890	2 250	1 760	138	78.2	0.6	0.9	1.0	1.4
Poljska	1	129	67	112		168.1	0.0	0.0	0.0	0.1
Portugalija	3	0	0	0	6	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Rumunija	119	995	345	412	836	119.2	0.0	0.2	0.2	0.3
Slovačka	256	389	223	246	152	110.4	0.1	0.1	0.1	0.2
Slovenija	28 556	37 355	24 131	9 801	131	40.6	5.9	8.6	10.7	7.6
Španija	204	86	48	91	42	187.6	0.0	0.0	0.0	0.1
Švedska	117	771	405	217	658	53.7	0.0	0.2	0.2	0.2
Velika Britanija	2 784	3 952	1 718	838	142	48.8	0.6	0.9	0.8	0.7
<u>CEFTA</u>	159 962	158 778	78 053	51 728	99	66.3	32.8	36.7	34.6	40.2
Albanija	11 578	5 907	3 251	2 694	51	82.9	2.4	1.4	1.4	2.1
BiH	26 022	22 089	10 931	8 401	85	76.9	5.3	5.1	4.8	6.5
Rep.Makedonija	794	902	384	618	114	160.9	0.2	0.2	0.2	0.5
Hrvatska	10 987	6 620	3 763	1 877	60	49.9	2.3	1.5	1.7	1.5
Moldavija	0	0	0	0	0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Srbija	106 726	107 811	52 478	32 072	101	61.1	21.9	24.9	23.3	24.9
UMNIK Kosovo	3 855	15 450	7 247	6 066	401	83.7	0.8	3.6	3.2	4.7
Ostale zemlje	7 564	9 069	4 595	2 662	120	57.9	1.6	2.1	2.0	2.1
Švajcarska	814	1 774	1 557	118	218	7.6	0.2	0.4	0.7	0.1
Turska	1 065	305	115	29	29	24.9	0.2	0.1	0.1	0.0
SAD	1 769	889	132	163	50	123.5	0.4	0.2	0.1	0.1
Kina	62	152	106	0	246	0.0	0.0	0.0	0.1	0.0
Ruska federacija	585	1 041	348	648	178	186.4	0.1	0.2	0.2	0.5
Ostale zemlje	3 278	4 907	2 338	1 705	150	72.9	0.7	1.1	1.0	1.3

Izvor: MONSTAT

Prikaz crnogorskog izvoza prema SITC¹ klasifikaciji u hiljadama eura

	Indeksi
--	----------------

¹ Standard international trade classification

30 Spoljni odnosi

ŠIFRA SMTK I OPIS	2007	2008	I-VI 2008	I-VI 2009	2008 2007	I-VI 2009 I-VI 2008
00 Žive životinje	14	0	0	4	0.7	
01 Meso i prerađevine od mesa	2 751	4 917	1 916	2 125	178.7	110.9
02 Mliječni proizvodi i jaja	58	47	31	0	80.9	0.3
03 Ribe i prerađevine	618	279	63	295	45.2	472.1
04 Žitarice i prerađevine	1 045	1 735	1 020	877	166.0	85.9
05 Voće i povrće	5 602	7 415	1 215	959	132.3	78.9
06Šećer proizvodi od šećera med	489	284	123	150	58.2	121.9
07 Kafa čaj kakao i začini	754	342	173	19	45.3	10.7
08 Stočna hrana (osim žitarica u znu)	5	30		90	576.5	
09 Ostali proizvodi za hranu	409	1 008	123	331	246.4	269.3
11 Pića	28 578	25 922	11 758	8 597	90.7	73.1
12 Duvan i proizvodi od duvana	25 413	4 297	3 305	565	16.9	17.1
21 Sirove kože neštavljena krzna	3 403	2 216	1 568	579	65.1	36.9
22 Uljano sjemenje i plodovi		18				
23 Sirovi kaučuk				5		
24 Pluto i drvo	16 566	12 572	5 016	5 005	75.9	99.8
25 Celuloza i otpaci od papira	259	439	154	216	169.5	140.3
26 Tekstilna vlakna i otpaci	19	33	10	16	170.8	157.9
27 Sirova gnojiva i sirovi minerali	2 488	2 265	757	753	91.0	99.4
28 Metalne rude i otpaci metala	15 021	14 815	8 374	1 908	98.6	22.8
29 Životinjske ili biljne tvari ostale	83	4	4	45	4.7	
32 Kameni ugljen koks i briketi	2 710	2 129	625	770	78.5	123.2
33 Nafta i naftni derivati	5 186	10 376	3 244	2 174	200.1	67.0
34 Plin zemni i industrijski						
35 Električna energija						
41 Životinjska ulja i masti kem. nemodificirani	56	102	44	9	183.7	19.7
42 Čvrste biljne masti i ulja	17	16	4	28	94.0	646.0
43 Životinjska i biljna ulja i masti	3	51	35	77	1 705.7	218.0
51 Organski hemijski proizvodi	12	2	1	15	17.4	
52 Anorganski hemijski proizvodi	45	38	15	8	82.9	51.7
53 Proizvodi za bojenje štavljenje	130	48	10	40	36.7	415.3

30 Spoljni odnosi

54 Medicinski i farmaceutski proizvodi	7 357	8 421	4 024	4 149	114.5	103.1
55 Eterična ulja parfumerijski i toaletni proizvodi	3 838	5 040	1 658	1 434	131.3	86.5
56 Gnojiva (osim sirovih)				0		
57 Plastične mase u primarnim oblicima	43	95	7	3	219.8	41.7
58 Plastične mase u ostalim oblicima	85	252	101	124	296.8	122.2
59 Kemijske tvari i proizvodi ostali	875	718	157	197	82.1	125.8
61 Koža proizvodi od kože krzna	28			13	0.0	
62 Proizvodi od kaučuka	216	95	49	84	43.8	169.7
63 Proizvodi od pluta i drva	822	729	441	154	88.7	34.9
64 Papir karton proizvodi od celuloze	490	861	382	446	175.7	117.0
65 Predivo tkanine tekstilni proizvodi	204	290	202	44	142.1	21.7
66 Proizvodi od nemetalnih minerala	886	819	303	274	92.5	90.6
67 Gvožđe i čelik	64 733	95 842	49 838	19 356	148.1	38.8
68 Obojeni metali	252 573	178 145	106 585	56 665	70.5	53.2
69 Proizvodi od metala ostali	7 994	7 252	3 402	1 992	90.7	58.6
71 Pogonski strojevi i uređaji	307	455	207	285	148.1	137.3
72 Spec. mašine za pojedine industrijske grane	2 001	5 701	2 226	4 505	284.8	202.4
73 Mašine za obradu metala	487	425	193	36	87.4	18.9
74 Industrijske mašine za opštu upotrebu	3 290	5 831	2 687	4 037	177.2	150.2
75 Kancelarijske mašine imašine za AOP	274	558	297	89	203.3	30.0
76 Telekomunikacijski aparati	283	113	34	15	39.8	45.3
77 Električne mašine aparati uređaji	2 901	4 911	2 476	780	169.3	31.5
78 Drumska vozila	1 648	4 143	2 037	1 499	251.5	73.6
79 Ostala transportna oprema	2 584	6 211	1 121	690	240.4	61.5
81 Montažne zgrade sanitarni uređaji	186	355	222	168	191.0	75.8
82 Nameštaj i dijelovi	892	1 181	760	337	132.4	44.4
83 Predmeti za putovanja	79	57	37	24	72.7	63.9
84 Odjeća	631	896	455	525	141.9	115.4
85 Obuća	318	561	308	285	176.2	92.5
87 Naučni kontrolni instrumenti	161	435	241	150	270.0	62.5
88 Foto-aparati časovnici	352	123	91	23	34.8	25.4
89 Razni gotovi proizvodi nespomenuti	18 845	11 245	5 510	4 799	59.7	87.1

30 Spoljni odnosi

97 Zlato nemonetarno						
UKUPAN IZVOZ	487 119	433 158	225 639	128 841	88.9	57.1

Izvor: MONSTAT

Prikaz crnogorskog uvoza po zemljama u hiljadama EUR

Naziv zemalja	2007	2008	I-VI 2008	I-VI 2009	2008 2007	Indeksi			% od ukupnog uvoza	
						I-VI 2009 I-VI 2008	2007	2008	I-VI 2008	I-VI 2009
UKUPNO	2 072 481	2 527 151	1 245 445	766 834	122	61.6	100.0	100.0	100.0	100.0
Europska unija	856 694	1 039 792	507 581	293 101	121	57.7	41.3	41.1	40.8	38.2
CEFTA	992 607	1 227 203	612 598	408 707	124	66.7	47.9	48.6	49.2	53.3
Ostale zemlje	223 180	260 156	125 263	65 026	117	51.9	10.8	10.3	10.1	8.5
<u>Europska unija</u>	856 694	1 039 792	507 581	293 101	121	57.7	41.3	41.1	40.8	38.2
Austrija	75 715	105 053	47 364	33 829	139	71.4	3.7	4.2	3.8	4.4
Belgija	6 707	8 940	4 951	2 022	133	40.8	0.3	0.4	0.4	0.3
Bugarska	10 238	11 915	5 499	3 171	116	57.7	0.5	0.5	0.4	0.4
Kipar	3 051	2 000	1 193	554	66	46.4	0.2	0.1	0.1	0.1
Češka	30 131	29 800	12 572	7 326	99	58.3	1.5	1.2	1.0	1.0
Danska	1 552	2 184	1 299	893	141	68.7	0.1	0.1	0.1	0.1
Estonija	36	14	14	7	38	50.4	0.0	0.0	0.0	0.0
Finska	2 740	1 867	1 354	500	68	37.0	0.1	0.1	0.1	0.1
Francuska	13 531	25 175	16 194	4 984	186	30.8	0.7	1.0	1.3	0.7
Njemačka	95 987	136 849	63 450	30 951	143	48.8	4.6	5.4	5.1	4.0
Grčka	122 829	185 455	88 609	44 221	151	49.9	5.9	7.3	7.1	5.8
Mađarska	48 578	54 710	29 434	14 906	113	50.6	2.3	2.2	2.4	1.9
Irska	66 162	808	26 663	4 526	122		0.0	0.0	0.0	0.6
Italija	163 687	193 195	102 126	51 873	118	50.8	7.9	7.6	8.2	6.8
Litvanija	7	346	40	72		180.6	0.0	0.0	0.0	0.0
Letonija	93	271	94	88	293	92.7	0.0	0.0	0.0	0.0
Luksemburg	742	746	328	490	101	149.5	0.0	0.0	0.0	0.1
Malta	263	742	144	1	282		0.0	0.0	0.0	0.0
Holandija	22 477	28 951	12 348	13 938	129	112.9	1.1	1.2	1.0	1.8

30 Spoljni odnosi

Poljska	19 290	11 835	5 875	4 212	61	71.7	0.9	0.5	0.5	0.6
Portugalija	320	61	39	12	19	30.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Rumunija	15 311	21 191	6 895	7 406	138	107.4	0.7	0.8	0.6	1.0
Slovačka	5 392	5 860	3 383	1 643	109	48.6	0.3	0.2	0.3	0.2
Slovenija	149 019	161 297	82 858	55 746	108	67.3	7.2	6.4	6.7	7.3
Španija	17 270	19 472	8 516	6 695	113	78.6	0.8	0.8	0.7	0.9
Švedska	40 381	25 411	9 690	897	63	9.3	2.0	1.0	0.8	0.1
Velika Britanija	10 685	5 644	3 043	2 137	53	70.2	0.5	0.2	0.2	0.3
CEFTA	992 607	1 227 203	612 598	408 707	124	66 72	47.9	48.6	49.5	53.3
Albanija	12894	20 324	10 471	11 359	158	108.5	0.6	0.8	0.8	1.5
BiH	117166	164 810	88 755	47 903	141	54.0	5.7	6.5	7.1	6.3
Rep.Makedonija	22342	29 878	14 588	9 983	134	68.4	1.1	1.2	1.2	1.3
Hrvatska	133610	169 665	83 705	59 631	127	71.2	6.5	6.7	6.7	7.8
Moldavija	6	26	1	21	424		0.0	0.0	0.0	0.0
Srbija	705041	839 179	413 495	279 003	119	67.5	34.0	33.2	33.2	36.4
UMNIK Kosovo	1547	3 321	1 583	807	215	51.0	0.1	0.1	0.1	0.1
Ostale zemlje	223180	260 156	125 263	65 026	117	51.9	10.8	10.3	10.1	8.5
Švajcarska	110801	120 519	68 055	30 717	109	45.1	5.4	4.8	5.5	4.0
Turska	17793	28 905	11 528	8 678	162	75.3	0.9	1.1	0.9	1.1
SAD	19552	31 964	10 008	1 943	163	19 41	0.9	1.3	0.8	0.3
Kina	25850	36 765	18 169	9 880	142	54.4	1.3	1.5	1.5	1.3
Ruska federacija	9836	3 042	1 806	964	31	53.4	0.5	0.1	0.1	0.1
Ostale zemlje	39348	38 960	15 698	12 844	99	81.8	1.9	1.5	1.3	1.7

Izvor: MONSTAT

Prikaz crnogorskog uvoza prema SITC klasifikaciji u hiljadama eura

ŠIFRA SMTK I OPIS	u hiljadama EUR				Indeksi	
	2007	2008	I-VI 2008	I-VI 2009	2008 2007	I-VI 2009 I-VI 2008
00 Žive životinje	4 528	15 586	7 061	7 660	344.2	108.5
01 Meso i prerađevine od mesa	48 755	78 105	33 351	36 072	160.2	108.2
02 Mliječni proizvodi i jaja	30 032	40 213	18 313	16 719	133.9	91.3
03 Ribe i prerađevine	8 358	9 046	3 620	3 365	108.2	93.0
04 Žitarice i prerađevine	40 388	57 486	26 573	22 936	142.3	86.3
05 Voće i povrće	29 777	36 058	18 156	15 683	121.1	86.4

30 Spoljni odnosi

06 Šećer proizvodi od šećera med	12 730	10 512	4 804	3 863	82.6	80.4
07 Kafa čaj kakao i začini	28 158	32 756	15 065	15 527	116.3	103.1
08 Stočna hrana (osim žitarica u zrnu)	12 675	13 611	7 137	5 186	107.4	72.7
09 Ostali proizvodi za hranu	17 812	21 121	9 660	9 975	118.6	103.3
11 Pića	46 928	56 074	24 789	20 026	119.5	80.8
12 Duvan i proizvodi od duvana	14 968	21 060	8 911	8 568	140.7	96.2
21 Sirove kože neštavljena krzna		0				
22 Uljano sjemenje i plodovi	262	392	166	218	149.5	131.3
23 Sirovi kaučuk	135	327	128	41	242.4	31.9
24 Pluto i drvo	6 094	5 933	3 139	995	97.4	31.7
25 Celuloza i otpaci od papira	240	4	4	0	1.8	2.5
26 Tekstilna vlakna i otpaci	627	421	203	358	67.1	176.9
27 Sirova gnojiva i sirovi minerali	4 517	7 862	4 154	1 473	174.0	35.5
28 Metalne rude i otpaci metala	30 138	36 725	21 271	7 672	121.9	36.1
29 Životinjske ili biljne tvari ostale	3 436	3 846	2 043	1 986	111.9	97.2
32 Kameni ugljen koks i briketi	923	1 206	675	400	130.6	59.3
33 Nafta i naftni derivati	165 351	230 354	107 343	56 839	139.3	53.0
34 Gas prirodni i industrijski	10 671	14 057	6 531	3 376	131.7	51.7
35 Električna energija	134 520	114 310	64 796	28 897	85.0	44.6
41 Životinjska ulja i masti kem. nemodificirani	275	579	183	434	210.8	237.0
42 Čvrste biljne masti i ulja	8 971	13 765	6 517	4 748	153.4	72.9
43 Životinjska i biljna ulja i masti	498	572	327	252	114.9	77.1
51 Organski kemijski proizvodi	2 303	2 195	1 223	1 084	95.3	88.7
52 Neorganski hemijski proizvodi	8 873	15 041	3 649	5 939	169.5	162.7
53 Proizvodi za bojenje štavljenje	18 250	26 652	14 295	11 283	146.0	78.9
54 Medicinski i farmaceutski proizvodi	43 154	44 836	22 077	24 732	103.9	112.0
55 Eterična ulja parfumerijski i toaletni proizvodi	33 520	40 686	19 332	17 400	121.4	90.0
56 Djubriva (osim sirovih)	1 758	2 561	1 909	1 468	145.7	76.9
57 Plastične mase u primarnim oblicima	3 617	4 351	2 214	1 135	120.3	51.3
58 Plastične mase u ostalim oblicima	22 674	31 894	16 276	12 083	140.7	74.2
59 Hemijske materije i proizvodi ostali	13 936	17 260	8 018	5 987	123.8	74.7
61 Koža proizvodi od kože krzna	206	284	127	93	137.9	72.9
62 Proizvodi od kaučuka	13 348	16 971	8 230	4 313	127.1	52.4

30 Spoljni odnosi

63 Proizvodi od pluta i drva	15 302	14 641	7 133	4 516	95.7	63.3
64 Papir karton proizvodi od celuloze	23 575	26 091	12 442	11 310	110.7	90.9
65 Predivo tkanine tekstilni proizvodi	13 167	14 115	7 963	4 381	107.2	55.0
66 Proizvodi od nemetalnih minerala	113 544	145 929	78 585	45 953	128.5	58.5
67 Gvožđe i čelik	50 049	77 186	38 123	19 314	154.2	50.7
68 Obojeni metali	20 072	22 319	12 003	5 969	111.2	49.7
69 Proizvodi od metala ostali	83 505	121 630	64 170	33 297	145.7	51.9
71 Pogonske mašine i uređaji	10 399	12 008	4 887	2 402	115.5	49.2
72 Spec. strojevi za pojedine industrijske grane	56 284	93 283	47 242	7 805	165.7	16.5
73 Mašine za obradu metala	7 345	10 258	7 306	1 085	139.6	14.8
74 Industrijske mašine za opštu upotrebu	54 026	94 021	47 042	23 153	174.0	49.2
75 Kancelarijske mašine i mašine za AOP	22 765	22 999	12 063	5 701	101.0	47.3
76 Telekomunikacijski aparati	13 515	6 153	2 982	1 176	45.5	39.4
77 Električne mašine aparati uređaji	83 073	102 475	48 982	35 672	123.4	72.8
78 Drumska vozila	229 923	236 952	126 634	37 470	103.1	29.6
79 Ostala transportna oprema	6 866	34 589	5 660	16 549	503.8	292.4
81 Montažne zgrade sanitarni uređaji	16 995	25 842	12 598	6 077	152.1	48.2
82 Namještaj i dijelovi	52 807	68 977	34 335	20 238	130.6	58.9
83 Predmeti za putovanja	4 284	6 516	3 028	2 119	152.1	70.0
84 Odjeća	32 379	54 712	23 266	19 074	169.0	82.0
85 Obuća	24 322	33 007	16 457	14 160	135.7	86.0
87 Naučni i kontrolni instrumenti	19 440	16 680	8 152	8 094	85.8	99.3
88 Foto-aparati satovi	5 545	7 986	3 497	1 806	144.0	51.6
89 Razni gotovi proizvodi nespomenuti	61 268	74 284	33 548	21 663	121.2	64.6
93 Proizvodi i transakcije neklasificirani	228 619	179 748	95 073	59 064	78.6	62.1
97 Zlato nemonetarno	4	45				
UKUPAN UVOZ	2 072 481	2 527 151	1 245 442	766 834	121.9	61.6

Izvor: MONSTAT

4 Možete li nam dostaviti pregled trenutnog stanja pristupanja Crne Gore Svjetskoj trgovinskoj organizaciji, uključujući vašu najnoviju ponudu roba i usluga i Nacrt izvještaja radne grupe.

Crna Gora je 23. decembra 2004. godine predala zahtjev za samostalno pristupanje Svjetskoj trgovinskoj organizaciji (STO). Generalni Savjet STO-a je 15. februara formirao Radnu grupu čiji je

zadatak bio da ispita Zahtjev Crne Gore, dostavi preporuke Generalnom savjetu i napravi Nacrt protokola o pristupanju. U martu iste godine, predajom Memoranduma o spoljnotrgovinskom režimu Crne Gore, proceduralno je započeo postupak pregovora o pristupanju Crne Gore STO-u.

Sastanci Radne grupe održani su 4. oktobra 2005, 5. jula 2006, 27. februara i 19. jula 2007, 28. februara, 18. jula i 7. novembra 2008. godine.

Crna Gora je zaključila bilateralne pregovore o pristupu tržištu roba i usluga sa: Evropskom Unijom (15. aprila 2008), Kinom (19. septembra 2008), Švajcarskom (6. novembra 2008), Norveškom (27. novembra 2008), Brazilom (7. novembra 2008), Kanadom (8. decembra 2008), Japanom (12. decembra 2008), Sjedinjenim Američkim Državama (14. januara 2009), Hondurasom (28. septembra 2009) i El Salvadorom (5. oktobra 2009).

Tokom multilateralnih pregovora Crna Gora je uskladila sve propise sa STO standardima, što se može vidjeti iz Nacrta Završnog Izvještaja.

Radna grupa je na VII sastanku održanom 7. novembra 2008. godine, usvojila sledeće zaključke:

- Sve članice STO-a trebale su svoje finalne komentare dostaviti do 21. novembra 2008. godine
- Sekretarijat STO- a trebalo je da pripremi aplikacioni paket Crne Gore koji sadrži: Nacrt Završnog Izvještaja, Listu koncesija u oblasti roba, Listu koncesiju u oblasti usluga i Izvještaj o domaćoj podršci i izvoznim subvencijama u oblasti poljoprivrede. Aplikacioni paket je 12. decembra 2008. godine objavljen na sajtu STO-a. Članice su imale mogućnost da najkasnije do 7. januara 2009. godine dostave svoje finalne komentare.
- Poslednji sastanak Radne grupe na kome bi sve 153 članice STO-a potvrdile crnogorski aplikacioni paket trebalo je da bude održan sredinom januara, a nakon toga bi Generalni Savjet STO-a na sjednici od 3. februara donio odluku o pristupanju Crne Gore u ovu organizaciju.

Ukrajina je 18. decembra 2008. godine poslala zahtjev za otvaranje bilateralnih pregovora sa Crnom Gorom, čime je zaustavljena verifikaciona procedura. To je prvi slučaj od osnivanja STO-a da zemlja članica traži otvaranje bilateralnih pregovora nakon objavljivanja aplikacionog paketa zemlje koja pristupa na site-u ove organizacije.

Prva zvanična runda bilateralnih pregovora sa predstavnicima Ukrajine održana je 3. i 4. februara u Ženevi, druga 13 – 15. jula 2009. godine u Kijevu i treća 26. i 27. septembra 2009. godine u Beču, ali na žalost nije postignut dogovor. U međuvremenu, Honduras i El Salvador su zatražili pregovore i isti su završeni u septembru ove godine.

Prilog: Nacrt Završnog Izvještaja (Aneks 239), Lista koncesija u oblasti roba (Aneks 242), Lista koncesija u oblasti usluga (Aneks 243)

B. Opšti sistem preferencijala/povlastica (OSP)

5 Primjenjuje li vaša zemlja sistem OSP-a?

Opšta šema preferencijala (OSP) je u Crnoj Gori uvedena Uredbom za sprovođenje carinskog zakona (Sl.list RCG, br. 15/03, 81/06 i Sl.list CG, br. 38/08), članovi 36 do 66, shodno odredbama člana 28 stav 2 Carinskog zakona (Sl. list RCG, br. [7/02](#), 38/02, 72/02, 21/03, 31/03, 29/05, 66/06 i [21/2008](#)).

Crna Gora do sada nije ni u jednom slučaju primijenila OSP.

a) Molimo vas da dostavite datum prve primjene programa OSP-a i njegovih naknadnih produžavanja i obnavljanja, period važenja, trajanje sadašnjeg sistema i zakonski postupak za usvajanje/produžavanje sistema?

b) Koji su proizvodi obuhvaćeni i koje se preferencijalne carine primjenjuju?

c) Molimo navedite prvih deset zemalja korisnica.

d) Primjenjuje li se neki mehanizam stepenovanja?

e) Možete li dostaviti spisak korisnika i tekst pravila o porijeklu koja se primjenjuju na uvoz prema OSP-u?

f) Jeste li već isključili neke zemlje, a ako jeste, na kojoj osnovi (sankcija, stepen razvoja...)?

g) Imate li posebnu klauzulu o zaštiti u okviru OSP-a?

h) Koliko različitih režima OSP-a (tj. opšti dogovor, slabije razvijene zemlje ...) postoji u okviru programa OSP-a u vašoj zemlji?

i) Imaju li ti režimi posebne inicijative (poput naše klauzule o zaštiti na radu/zaštiti životne sredine)?

j) Koliki je udio OSP-a u ukupnom uvozu iz trećih zemalja?

k) Prema vašim najnovijim saznanjima, koje su osnovne razlike između programa OSP-a koji primjenjuje vaša zemlja i programa Evropske zajednice? Ako ih nema:

(a) Kakav bi, po vašem mišljenju, uticaj na vašu zemlju imalo usvajanje programa OSP-a Evropske zajednice?

Kako se već duže vrijeme primjenjuje Privremeni Sporazum o trgovini i srodnim pitanjima između Evropske Zajednice, s jedne strane i Crne Gore, s druge strane a imajući u vidu i činjenicu da su u primjeni i drugi Sporazumi o slobodnoj trgovini (CEFTA 2006, Ruska Federacija) i relativno skori prijem Crne Gore u Svjetsku trgovinsku organizaciju, mišljenja smo da uvođenje EC 's OSP ne bi dalo pozitivne rezultate.

C. Zaštitni instrumenti trgovinske politike

6 Molimo dostavite primjerke (na jednom od službenih jezika EU-a) relevantnih zakonskih propisa koji su na snazi u vašoj zemlji koji se odnose na mjere antidampinga, mjere protiv subvencija i zaštitne mjere.

Osnovni uslovi za uvođenje zaštitnih mjera definisani su Zakonom o spoljnoj trgovini (Sl. list RCG, br. 28/04, 37/07) čl. 34 do čl.50. Postupak i način utvrđivanja zaštitnih mjera detaljno su propisani Uredbom za sprovođenje zakona o spoljnoj trgovini (Sl. list RCG, br. 52/04, 44/07), čl.8 do čl. 37 i čl.38 do čl.42.

Zakon i Uredba dostavljeni su uz odgovor na pitanje broj 1 u okviru ovog poglavlja.

7 Ako takvi zakonski propisi još ne postoje, molimo opišite postojeće planove za njihovo donošenje, ukoliko takvi planovi postoje.

Postoje zakonski propisi i navedeni su.

D. Usluge

8 Uzimajući u obzir činjenicu da je proces pristupanja Crne Gore Svjetskoj trgovinskoj organizaciji još uvijek u toku, molimo da nas informišete o tome u kojoj su mjeri vaše obaveze preuzete na osnovu Opšteg sporazuma o trgovini uslugama (General Agreement on Trade in Services, u daljem tekstu: GATS) u skladu sa obavezama Evropske zajednice?

Bilateralne pregovore u dijelu koji se odnosi na pristup tržištu usluga Crna Gora je sa Evropskom unijom zaključila 15. aprila 2008. godine. Vezano za zahtjeve ostalih STO pregovaračkih partnera (SAD, Kanada, Kraljevina Norveška, Švajcarska, Japan, sada i Ukrajina) ostvarena je direktna komunikacija sa DG Trade-om. Kako je strateško opredjeljenje Crne Gore članstvo u Evropskoj uniji, nije prihvaćen nijedan zahtjev koji prethodno nije usaglašen sa DG Trade-om.

Ipak, pri svakom upoređivanju preuzetih obaveza Crne Gore na osnovu Opšteg sporazuma o trgovini uslugama (GATS) i obaveza Evropske komisije potrebno je uzeti u obzir da manje ili veće razlike u nekim sektorima ili podsektorima usluga proizlaze iz razlika u liberalizaciji tržišta uslugama između država članica EU, bilo po broju uključenih sektora ili po nivou preuzetih obaveza.

9 Kada Crna Gora postane članica Evropske unije Komisija će morati da uskladi obaveze koje je Crna Gora preuzela na osnovu GATS-a sa postojećim obavezama Zajednice. Kolika je pažnja posvećena aktivnostima koje su potrebne kako bi se obveze vaše zemlje uskladile s obavezama Zajednice? Molimo vas da date kratak pregled svih aktivnosti na tom planu.

Od samog početka procesa pristupanja EU , Crna Gora je shvatila da je članstvo u STO jedan od preduslova za članstvo u EU. Slijedeći EU agendu, Crna Gora je uložila napore na uskladjivanju svojih propisa sa propisima STO-a, kao i na sto bržem zaključivanju bilateralnih pregovora sa bilateralnim partnerima. Kao što je navedeno, taj proces je pomno pratio DG Trade koji je pružao značajnu pomoć u zaključivanju bilateralnih pregovora sa ostalim bilateralnim partnerima vodeći računa da danom pristupanja Crne Gore Evropskoj uniji ne dodje do obaveze plaćanja kompenzacija od strane EU. Crna Gora će i nadalje nastojati da u najvećoj mogućoj mjeri osigura usaglašenost svojih multilateralnih obaveza koje proizilaze iz GATS-a sa obavezama Evropske komisije. U tom cilju Crna Gora će usko sarađivati i koordinirati svoje aktivnosti sa Evropskom komisijom.

E. Administrativni kapaciteti:

10 Molimo vas da navedete podatke o administrativnoj strukturi i funkcionisanju vašeg državnog organa koji se bavi trgovinskom politikom, uključujući sljedeće podatke:.

Nadležni organ za trgovinu u Crnoj Gori je Ministarstvo ekonomije. Režim i politika spoljne trgovine u nadležnosti su Sektora za ekonomske odnose sa inostranstvom. U okviru ministarstva, u Sektoru unutrašnje trgovine, posebna organizaciona jedinica nadležna je za tehničke propise i standarde, a nadzor nad tržištem vrši Tržišna inspekcija.

Važnu ulogu u definisanju i sprovođenju trgovinske politike ima Ministarstvo poljoprivrede,

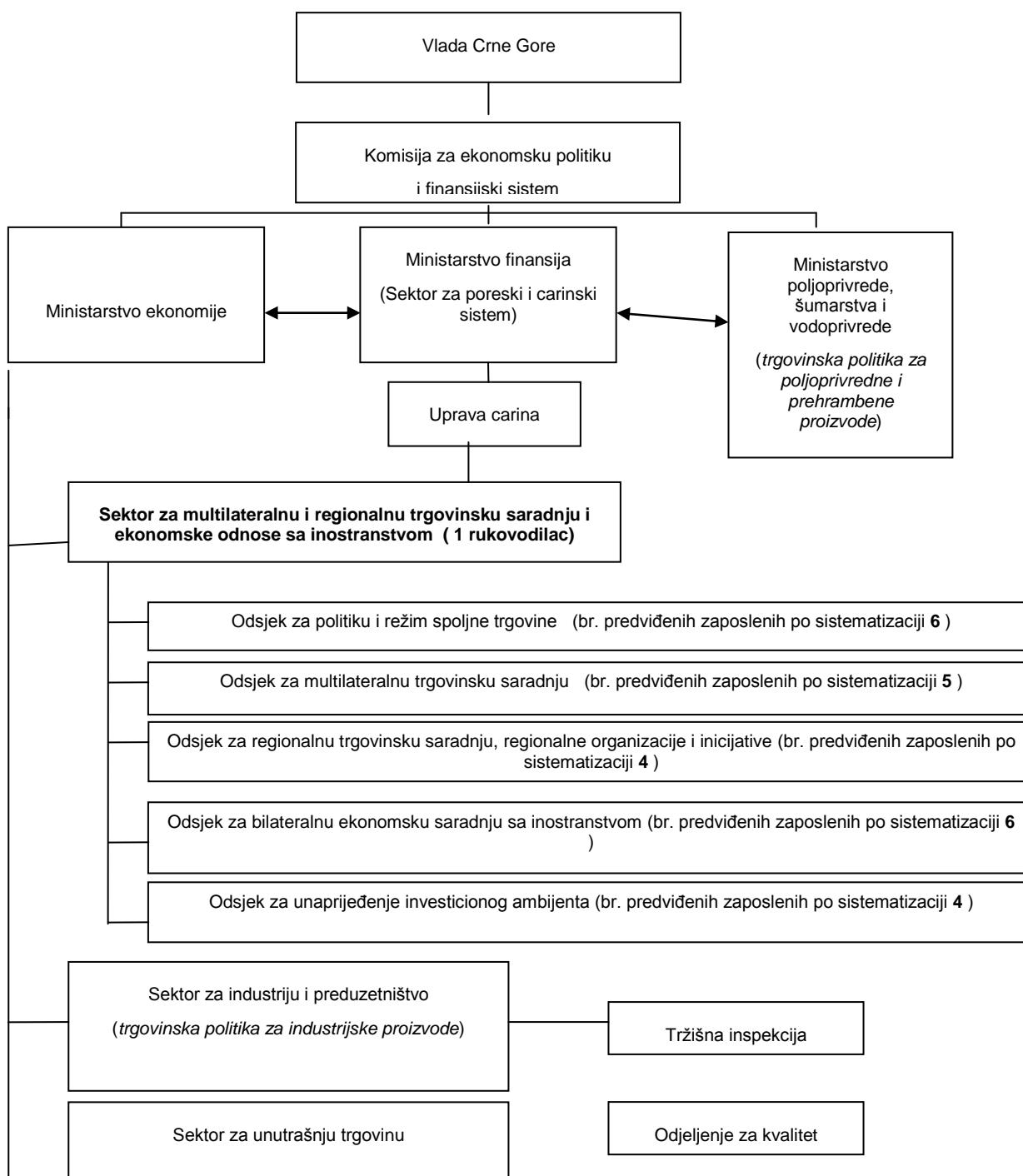
šumarstva i vodoprivrede, kada se radi o poljoprivrednim i agroindustrijskim proizvodima.

Ministarstvo finansija ima značajnu ulogu sa aspekta uticaja carinske i poreske politike na trgovinsku politiku.

Zavod za statistiku Crne Gore (MONSTAT), nadležan je za obradu i prezentaciju podataka iz oblasti trgovine. Izvor podataka za spoljnu trgovinu su carinske deklaracije koje MONSTAT-u obezbjeđuje Uprava carina Crne Gore.

a) broj službenika koji rade u različitim sektorima i, po mogućnosti, detaljan opis organizacione strukture (organigram),

Jačanje administrativnih kapaciteta realizuje se uglavnom kroz podizanje efikasnosti administracije, kontinuiranom obukom, povećanjem informatičke opremljenosti. Pored stalno uposlenih, praksa je da se angažuje od 6 - 8 pripravnika godišnje.

b) mjere kojima bi se obezbijedila koordinacija aktivnosti različitih sektora nadležnih za sprovođenje trgovinske politike, a naročito koordinacioni mehanizmi s sektorima nadležnim za upravljanje carinama,

Koordinacija između organa zaduženih za kreiranje i sprovođenje trgovinske politike obezbjeđuje se preko Komisije za ekonomsku politiku i finansijski sistem, kojom predsjedava potpredsjednik Vlade za ekonomsku politiku i finansijski sistem.

Svako ministarstvo, a i drugi državni organi, svoje aktivnosti sprovode u skladu sa ovlaštenjima koja su im zakonom utvrđena, uz poštovanje ovlaštenja i nadležnosti drugih organa. Saradnja se sprovodi pismenom komunikacijom, elektronski, organizovanjem radnih grupa, radnih sastanaka...

Komisija za ekonomsku politiku i finansijski sistem je stalno radno tijelo Vlade osnovano sa ciljem povećanja efiksnosti u kreiranju politika, koordinacije i usklađivanja rada ministarstava i drugih organa uprave i praćenja izvršavanja akata Vlade.

Komisija za ekonomsku politiku i finansijski sistem je, između ostalog nadležna i za ekonomsku i razvojnu politiku i zakonodavstvo u oblasti trgovine. Sjednice komisije održavaju se jednom nedeljno. Komisija podnosi Vladi izvještaj koji sadrži predlog zaključaka o pitanjima razmotrenim na komisiji i predloženim za sjednicu Vlade. Izvještaj komisije sadrži ocjene o razmotrenim materijalima i predloge zaključaka u formi u kojoj Vlada treba da ih usvoji.

c) mehanizmi za donošenje odluka, na primjer, o uvođenju trgovinskih mjera ili njihovim izmjenama.

Odluke koje se odnose na trgovinsku politiku donosi Vlada Crne Gore na prijedlog nadležnih ministarstava. Kao što je već navedeno (odgovor pod b.), Komisija za ekonomsku politiku i finansijski sistem je nadležno koordinaciono tijelo. Mjere trgovinske politike koje se odnose na industrijske i poljoprivredne proizvode (zaštitne mjere) predlaže Ministarstvo ekonomije, s tim što za poljoprivredne proizvode to čini na inicijativu i u saradnji sa Ministarstvom poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede. Uredba o carinskoj tarifi u nadležnosti je Ministarstva finansija. Proces usaglašavanja predloga koji se podnosi Komisiji za ekonomsku politiku i finansije podrazumijeva prethodno dobijanje saglasnosti nadležnih ministarstava, kao i konsultovanje sa privatnim sektorom u cilju kompletiranja analize o efektima predloženih mjera.

Postupak uvođenja mjera zaštite (antidampinške carine; kompenzatorne carine; mjere za zaštitu od prekomjernog uvoza;), na uvoz ili izvoz roba sprovodi se u skladu sa odredbama čl. 35 – 50 Zakona o spoljnoj trgovini (Sl.list RCG, br.28/04, 37/07), i čl.8-42 Uredbe za sprovođenje zakona o spoljnoj trgovini (Sl.list RCG, br.52/04, 44/07).

Nadležni organ pokreće i sprovodi postupak na osnovu pisanog zahtjeva podnijetog od strane ili u ime pojedine proizvodne grane.

Nadležni organ može i po službenoj dužnosti da pokrene i sprovodi postupak ispitivanja u slučajevima kada postoji prijetnja od nanošenja ozbiljne štete domaćoj privredi, i kada postoji dovoljno dokaza o dampingu, odnosno subvenciji, šteti i uzročnoj vezi.

Roba dvostruke namjene

11 Primjenjujete li kontrolu izvoza robe dvostruke namjene i na koji način je obavljate?

Crna Gora primjenjuje kontrolu izvoza i uvoza roba dvostruke namjene. **Zakon o spoljnoj trgovini naoružanjem, vojnom opremom i robom dvostruke namjene** (Sl.list CG, br. 80/08) uređuje uslove i način pod kojima se može vršiti spoljna trgovina, tranzit i transport kontrolisanom robom (naoružanjem, vojnom opremom i robom dvostruke namjene), pružiti tehnička pomoć u vezi sa kontrolisanom robom, kao i druga pitanja od značaja za spoljnu trgovinu kontrolisanom robom.

Na osnovu člana 6 Zakona, Vlada Crne Gore, na sjednici od 18.juna 2009.godine, donijela je **Odluku o utvrđivanju nacionalne kontrolne liste robe dvostruke namjene** (Sl. list CG, br. 42/09 od 29.06.2009).

12 Molimo vas da dostavite Komisiji tekstove relevantnih zakonskih propisa (na jednom od službenih jezika EU-a).

- Zakon o spoljnoj trgovini naoružanjem, vojnom opremom i robom dvostruke namjene (Sl. list CG, br. 80/08) (Aneks 63)
- Odluka o utvrđivanju nacionalne kontrolne liste robe dvostruke namjene (Sl. list CG, br. 42/09 od 29.06.2009) (Aneks 237)
- Odluka o utvrđivanju nacionalne kontrolne liste naoružanja i vojne opreme (Sl. list CG, br. 41/09 od 26.06.2009) (Aneks 238)
- Na osnovu člana 11 stav 8 Zakona, Ministarstvo ekonomije donijelo je Pravilnik o obrascu zahtjeva za upis u Registar lica za obavljanje spoljne trgovine kontrolisanom robom i obrascu i načinu vođenja Registra (Sl.list CG, br. 45/09 od 17.07.2009) (Aneks 235)
- Na osnovu člana 14 stav 3 Zakona, Ministarstvo ekonomije donijelo je Pravilnik o obrascu zahtjeva za izdavanje dozvole, obrascu dozvole i drugim obrascima dokumenata koji su potrebni za obavljanje spoljne trgovine kontrolisanom robom (Sl.list CG, br. 45/09 od 17.07.2009) (Aneks 236)

13 Molimo vas da navedete artikle koji prema vašim zakonskim propisima podpadaju pod kategoriju roba dvostruke namjene i objasnite po kojoj osnovi je sastavljen spisak tih roba.

Artikli koji prema našem zakonskom propisu spadaju u kategoriju roba dvostruke namjene određeni su Odlukom o utvrđivanju nacionalne kontrolne liste roba dvostruke namjene, koja je usklađena sa direktivom - **COUNCIL REGULATION (EC) No 1167/2008 of 24 October 2008.**- (Vidjeti 237)

Lista obuhvata međunarodno dogovorene kontrole robe dvostruke namjene uključujući Sporazum iz Vasenara, Kontrolni režim za raketnu tehnologiju (MTCR), Grupu nuklearnih dobavljača (NSG), Australija grupu i Konvenciju o hemijskom oružju (CWC).

14 Koji su postupci kontrole?

Spoljnu trgovinu kontrolisanom robom mogu da vrše lica koja imaju dozvolu za obavljanje spoljne trgovine kontrolisanom robom.

U skladu sa zakonom, prije započinjanja spoljnotrgovinskog posla lice je dužno da se registruje za obavljanje spoljne trgovine, naoružanjem vojnom opremom i robom dvostruke namjene (Odredbom

člana 11 Zakona utvrđuje se način upisa lica u Registar, kao i drugi postupci koji se odnose na registraciju i odbijanje zahtjeva za upis u Registar.).

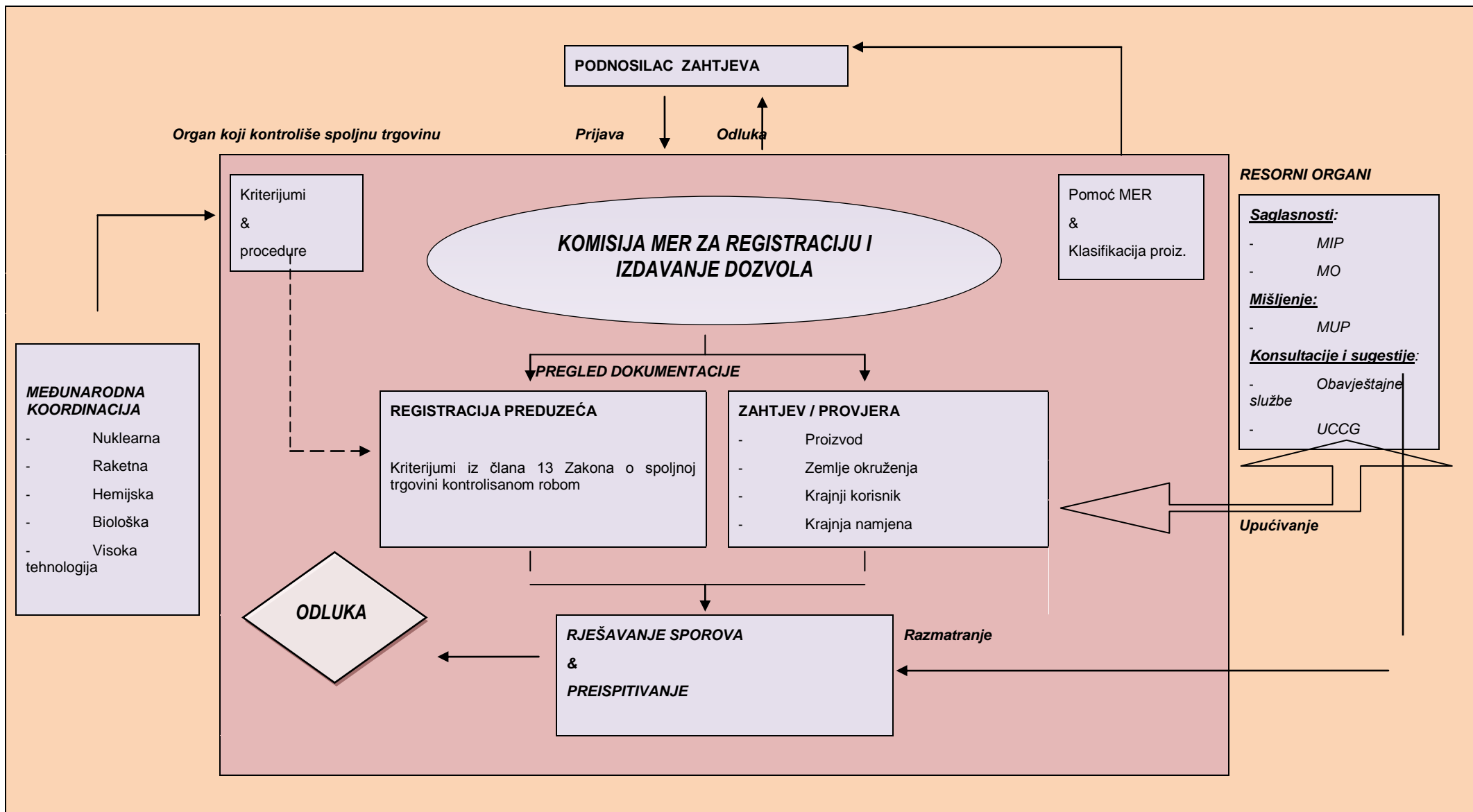
Čl. 14, 15 i 16 Zakona propisano je šta sve lice treba da dostavi Ministarstvu ekonomije, uz zahtjev za izdavanje dozvole. Članom 23 Zakona propisani su uslovi po osnovu kojih će Ministarstvo odbiti zahtjev za izdavanje dozvole.

Prije odlučivanja o zahtjevu za izdavanje dozvole Ministarstvo pribavlja prethodnu saglasnost ministarstava nadležnih za inostrane poslove, poslove odbrane i unutrašnje poslove, a po potrebi, i u zavisnosti od vrste i namjene kontrolisane robe, Ministarstvo će pribaviti mišljenja i drugih nadležnih organa (član17).

Čl. 18, 19 i 20 su zasnovani na Kriterijumima Kodeksa ponašanja EU prilikom izvoza naoružanja, koje nadležni organi, sa aspekta svoje nadležnosti razmatraju i shodno njima daju ili ne daju saglasnosti za određeni spoljnotrgovinski posao.

U slučaju da bilo koje ministarstvo ne da pismenu saglasnost, Ministarstvo ekonomije neće izdati dozvolu. U Ministarstvu ekonomije je formirana zajednička komisija koja razmatra zahtjeve za registraciju i rješava zahtjeve za dozvole u gore navedenoj proceduri. (šematski prikaz sistema kontrole kontrolisane robe).

Nadzor nad sprovođenjem ovog zakona i propisa donesenih na osnovu ovog zakona vrši Ministarstvo, u saradnji sa ministarstvima nadležnim za poslove odbrane, unutrašnje poslove i inostrane poslove, a po potrebi, i u zavisnosti od vrste i namjene kontrolisane robe, drugim nadležnim organima (čl.33 Zakona).

15 Jesu li vaši državni organi sproveli neku sveobuhvatnu analizu razlika između vaših zakonskih propisa i zakonskih propisa Zajednice? Koje su glavne razlike? Ako je nijesu sproveli, da li je planirana takva analiza? Molimo vas da nam dostavite važne pojedinosti o tim planovima.

Crna Gora ne posjeduje sveobuhvatnu analizu razlika između naših zakonskih propisa i zakonskih propisa Zajednice. Međutim, tokom 2007 i 2008. godine, u procesu usaglašavanja teksta novog Zakona i podzakonskih akata Ministarstvo za ekonomski razvoj je tijesno saradivalo sa ekspertima organizacije BAFA (Savezna kancelarija za ekonomiju i kontrolu izvoza) iz Njemačke, SIPRI-a (Štokholmski institut za istraživanje i bezbjednost) iz Švedske. Prilikom donošenja ovih propisa uvažene su i preporuke eksperata UNDP-a, komentari dobijeni od EK (DG Trade, DG Relax), NATO-a, a korišćenja su i iskustva zemalja iz okruženja, a osnov za rad na Zakonu bile su relevantne direktive, naročito - Council Regulation (EC) No 1334/2000 od 22. juna 2000. godine, Council regulation (EC) No 1167/2008 od 24. oktobra 2008. godine, Council Common Position 2003/468/CFSP od 23. juna 2003. godine.

Novine u odnosu na regulativu koja se primjenjivala do 1. jula 2009 su:

- sveobuhvatna klauzula – Catch-All - postala je sastavni dio Zakona (član 7);
- tehnička pomoć i brokerske aktivnosti obuhvaćene su Zakonom (član 5, član 8 i član 9 tačke 11,12 i 13),
- kriterijumi Kodeksa ponašanja EU prilikom izvoza naoružanja sastavni su dio Zakona (čl.18-20).

Izvozni krediti

16 Koje institucije daju ove kredite/osiguranja? Molimo vas da date opis metoda za utvrđivanje faktora rizika kod izvoznih kredita/osiguranja? Na koji je način ovim metodama uzet u obzir program OECD-a (Organizacija za ekonomsku saradnju i razvoj)?

U Crnoj Gori ne postoji institucija koja je specijalizovana za izvozne kredite ili osiguranja za izvozne kredite. Ne postoje planovi za osnivanje institucije koja bi se bavila osiguranjem izvoznih kredita.

Do kraja 2008. postojalo je predstavništvo SMECA-e u Crnoj Gori. Fond za osiguranje i finansiranje spoljnotrgovinskog poslovanja (SMECA) osnovan je kreditnim sredstvima Svjetske banke i donacijom Republike Italije s ciljem podrške izvoznom sektoru Srbije i Crne Gore. SMECA je trebala da pruža usluge kreditiranja obrtnih sredstava, osiguranja izvoznih potraživanja, garancija za dobro obavljanje posla i za avansna plaćanja, kao i garancija za uvoz opreme koja je u funkciji izvoza.

U kancelariji u Podgorici od 2006. godine bila je zaposlena samo jedna osoba – kao direktor predstavništva. Iz ovog Fonda u 2006. godini crnogorske firme su iskoristile 3,2 miliona €, u 2007. godini oko 4 miliona € a do avgusta 2008.god. realizovao je preko 4,7 miliona eura.

Kao korisnici usluga SMECA prednjačili su Sektor za preradu metala i usluge u brodogradnji (Technosteel iz Nikšića i Brodogradilište Bijela), a usluge su koristile i kompanije Monte Verde iz Kotora i Martex sa Cetinja.

Krajem 2008.godine Ministarstvo finansija Crne Gore je nezvaničnim putem obaviješteno da Vlada Republike Srbije priprema odluku o prestanku Zakona o fondu za osiguranje i finansiranje spoljnotrgovinskih poslova. Ministarstvo ekonomije i regionalnog razvoja Republike Srbije je obavijestilo Ministarstvo finansija Crne Gore, 6 jula ove godine, da je spomenuti zakon usvojen od strane Skupstine Srbije kao i da je Vlada RS utvrdila Osnove za vođenje pregovora i zaključivanje Sporazuma o uredjenju odnosa kapitala RS i Crne Gorre u Fondu za osiguranje i finansiranje spoljnotrgovinskih poslova. Pregovori su u toku.

17 Da li institucije koje daju kredite/osiguranja obezbjeđuju i kratkoročne izvoze u države članice EU i države članice OECD-a obuhvaćene Saopštenjem Komisije, a u skladu sa članom 93 stavom 1 Ugovora o Evropskoj zajednici, primjenjujući čl.92 i 93 ovog Ugovora na osiguranje kratkoročnih izvoznih kredita (Službeni list C 281 od 17.septembra 1997.godine)?

Vidi odgovor na pitanje 16.

II. PREFERENCIJALNI TRGOVINSKI SPORAZUMI

18 Koje je preferencijalne trgovinske sporazume vaša zemlja sklopila s trećim zemljama? Molimo vas da dostavite primjerke ovih sporazuma (na jednom od službenih jezika EU-a).

1) Crna Gora je otpočela sa punom primjenom Sporazuma o izmjeni i pristupanju centralnoevropskom Sporazumu o slobodnoj trgovini (CEFTA 2006) 22. novembra 2007. godine. Stupanjem na snagu ovog Sporazuma svi bilateralni sporazumi između Crne Gore i potpisnica CEFTA 2006 nisu više na snazi.

Sporazumom je dogovorena puna liberalizacija industrijskog sektora, dok je za poljoprivredne proizvode bila ostavljena mogućnost da jedan dio trgovine ostane neliberalizovan, s tim da strane ispituju mogućnosti međusobnog odobravanja koncesija najkasnije do 01. maja 2009.

Nivo liberalizacije koji Crna Gora uživa je izuzetno visok, pa tako danas postoji potpuna liberalizacija u trgovini sa Bosnom i Hercegovinom, Makedonijom, Srbijom i UNMIK/Kosovom. U trgovini sa Albanijom, Hrvatskom i Moldavijom su u oblasti poljoprivrede za određene proizvode zadržane kvote ili definisan nivo plaćanja carina koji je povoljniji u odnosu na MFN.

U periodu 27. i 28. januara i 6. aprila 2009. godine održane su dvije runde pregovora o daljoj liberalizaciji između CEFTA potpisnica. Tokom pregovora Crna Gora je dogovorila punu liberalizaciju sa Albanijom i Moldavijom, dok je sa Hrvatskom dogovoren asimetričan pristup. Zapravo dogovoreno je da se uvoz proizvoda iz Crne Gore u Hrvatsku potpuno liberalizuje, dok će se uvoz robe iz Hrvatske u Crnu Goru postepeno liberalizovati do nivoa koji je postignut u pregovorima sa Evropskom unijom (SAA). Postignuti dogovori bi trebalo da počnu da se primjenjuju od 01. januara 2010. godine, nakon sprovođenja obavezne procedure ratifikovanja u Potpisnicama. (Aneks 234)

2) Crna Gora i Turska su, 26. novembra 2008.godine u Istanbulu, potpisale asimetričan Sporazum o slobodnoj trgovini. Lista industrijskih proizvoda je identična kao i ona potpisana između Evropske Unije i Crne Gore, dok je lista poljoprivrednih proizvoda prilično limitirana (poljoprivredni proizvodi za koje Turska može dati koncesije Crnoj Gori: Tarifa 1902(tjestenine), 500 tona - EU tretman, Tarifa 2007 (džemovi) 300 tona - 30% popusta u odnosu na MFN, Tarifa 2204 (vino), 2500 hl - 75% popusta u odnosu na MFN; poljoprivredni proizvodi za koje Crna Gora može dati koncesije Turskoj: Tarifa 0713.40 (sočivo), neograničeno -100% popusta u odnosu na MFN, Tarifa 0813.10 (sušena kajsija), 100% tona - 0%).

Osnovni ciljevi za potpisivanje Sporazuma o slobodnoj trgovini između Crne Gore i Republike Turske bili su: povećanje i jačanje ekonomske saradnje među Stranama ugovornicama; postepeno eliminisanje teškoća i ograničenja u trgovini; obezbjeđenje fer uslova za konkurenciju u trgovini između Strana ugovornica; unapređivanje trgovine i saradnje između Strana ugovornica na tržištima trećih zemalja i stvaranje uslova za dalje podsticanje investicija, a naročito za razvoj zajedničkih ulaganja i u jednoj i u drugoj zemlji.

Članom 28 i 29 osnovnog teksta Sporazuma o slobodnoj trgovini sa Turskom definisano je **formiranje Zajedničkog komiteta** za administriranje Sporazuma i staranje o njegovoj pravilnoj implementaciji.

Sporazum je ratifikovan od strane Skupštine Crne Gore (24. saziva) koja je održana u julu 2009. i očekuje se ratifikacija turskog parlamenta. Sporazum stupa na snagu prvog dana drugog mjeseca, nakon datuma prijema posljednjeg pismenog obavještenja preko diplomatskih kanala, kojima Strane ugovornice informišu jedna drugu da su ispunjeni svi neophodni uslovi predviđeni njihovim nacionalnim zakonskim propisima za stupanje na snagu ovog Sporazuma. (Aneks 241)

3) Crna Gora primjenjuje Sporazum između Savezne vlade Savezne Republike Jugoslavije i Vlade Ruske Federacije o slobodnoj trgovini između Savezne Republike Jugoslavije i Ruske Federacije. Crna Gora i Rusija su započele pregovore o izmjenama i dopunama Sporazuma o slobodnoj trgovini, koji je potpisan dok je Crna Gora još uvijek bila u zajednici sa Srbijom (28.avgusta 2000.

godine u Beogradu). Cilj je revizija lista izuzeća iz režima slobodne trgovine tj. dodatna liberalizacija trgovine. Nije izvjesno kada bi pregovori mogli biti okončani. (Aneks 240)

19 Jesu li vaši državni organi sproveli sveobuhvatnu analizu razlika između tih sporazuma i onih koje Zajednica eventualno ima s istim trećim zemljama? Ako jesu, molimo vas da nam dostavite nalaze te analize. Ako nijesu, planira li se takva analiza? Molimo vas da nam dostavite važne pojedinosti o tim planovima.

Nije rađena sveobuhvatna analiza razlika između potpisanih sporazuma od strane Crne Gore i onih koje je Zajednica potpisala sa istim trećim zemljama, a koja bi u posebnoj formi mogla biti dostavljena EU. Napominjemo da se tokom pregovaranja preferencijalnih trgovinskih sporazuma posebna pažnja posvećuje usaglašenosti navedenih sporazuma sa standardima i procedurama Evropske unije i Svjetske trgovinske organizacije, posebno u oblasti utvrđivanja pravila koja su harmonizovana sa pravilima koja se primjenjuju u EU (Crna Gora se sprema da potpiše PanEuromed konvenciju o pravilima porijekla), ali se analiziraju i odnosi, odnosno potpisani preferencijalni sporazumi, između predmetne treće zemlje i EU. Tako je npr Crna Gora tokom pregovora sa Turskom o Sporazumu o slobodnoj trgovini tražila i dobila identičnu listu industrijskih proizvoda koju Crna Gora primjenjuje sa Evropskom unijom.

20 Da li planirate da sklopite novi preferencijalni trgovinski sporazum? Molimo vas da pojasnite:

U ovom trenutku Crna Gora ima zaokruženu institucionalnu osnovu za slobodnu trgovinu sa zemljama koji su joj glavni trgovinski partneri i sa zemljama sa kojima postoji najveći potencijal razvoja trgovinskih odnosa – tj. prvenstveno sa zemljama EU, zemljama regiona putem CEFTA sporazuma, kao i sa Turskom i Rusijom. Sa pomenutim zemljama, koje su jasno definisane kao prioritetne za pomenutu oblast, se kontinuirano radi da jačanju sveobuhvatnih trgovinskih i ekonomskih odnosa. Dakle, trenutno Crna Gora ne vodi pregovore ni sa jednom zemljom o zaključivanju sporazuma o slobodnoj trgovini.

III. BILATERALNI INVESTICIONI SPORAZUMI

21 S kojim je zemljama Crna Gora zaključila bilateralne sporazume o ulaganju? Molimo da navedete sljedeće informacije za svaki sporazum: vrsta sporazuma (npr. bilateralni ugovori o ulaganju, sporazumi o trgovinskoj saradnji, ostale vrste sporazuma...), datum ratifikacije, datum stupanja na snagu, prvobitno trajanje sporazuma, postupak automatskog obnavljanja, period za koji stečena prava ostaju na snazi? Molimo vas da dostavite primjerke tih sporazuma (na jednom od službenih jezika EU-a) i da jasno naznačite koji su načini izmjena ili raskida sporazuma predviđeni tim sporazumima, kako bi se uskladili s pravnom tekovinom (Acquis-em) Zajednice. Sadrže li ti sporazumi odredbu o organizaciji za regionalnu ekonomsku integraciju (mogućnost odobravanja povlašćenog pristupa investitorima ili ulaganjima iz drugih zemalja koje pripadaju istoj organizaciji regionalne integracije kao ugovorna strana)? Koji su sektori obično isključeni (npr. vazduhoplovstvo, pomorski prevoz, ribarstvo, audiovizueni mediji, radiodifuzija itd.) iz tih sporazuma?

Odlukom o proglašenju nezavisnosti Republike Crne Gore (03. jun 2006. god) Crna Gora je prihvatila primjenjivanje i preuzimanje svih međunarodnih ugovora i sporazuma koje je zaključila i kojima je pristupila državna zajednica Srbija i Crna Gora, a koji se odnose na Crnu Goru i koji su u saglasnosti sa njenim pravnim poretkom. U međuvremenu Ministarstvo inostranih poslova Crne Gore je notom obavijestilo pojedine zemlje o preuzimanju bilateralnih sporazuma koji su bili potpisani između tih zemalja i bivših državnih zajednica. Povratne odgovore smo dobili od Bosne i Hercegovine, Kipra, Makedonije, Poljske i Austrije. Slijede važeći bilateralni sporazumi o podsticaju i uzajamnoj zaštiti ulaganja koji su potvrđeni diplomatskom notom ili su pregovarani i potpisani nakon obnove nezavisnosti Crne Gore (*tekstovi investicionih sporazuma se nalaze u Aneksima 244, 245, 246, 247, 248, 249, 250, 251, 252, 253, 254, 255, 256, 257*)

Država Evropske unije	Važne informacije o Sporazumu
Austrija	<p>Potpisan: 12. oktobar 2001. godine u Beogradu</p> <p>Ratifikovan: na Skupštini SRJ 16. januar 2002. godine</p> <p>Objavljen: Sl. list SRJ- Međunarodni ugovori, br.1/2002</p> <p>Datum stupanja na snagu: prvog dana trećeg mjeseca nakon mjeseca u kom je izvršena razmjena instrumenata ratifikacije;</p> <p>Cilj: stvaranje povoljnih uslova za povećanje privredne saradnje između strana ugovornica i stvaranje i održavanje povoljnih uslova za uzajamno ulaganje;</p> <p>Trajanje: 10 godina i nakon toga će biti produžena na neodređeno vrijeme;</p> <p>Otkaz: može ga raskinuti jedna od strana ugovornica pismeno, diplomatskim kanalima, dajući obavještenja 12 mjeseci unaprijed;</p> <p>Slobodan protok kapitala vezanog za investiciju: definisan u članu 6. ovog Sporazuma;</p>
Češka	<p>Potpisan: 13. oktobar 1997. godine u Beogradu</p> <p>Ratifikovan: na Skupštini SRJ 3. mart 1998. godina</p> <p>Objavljen: Sl. list SRJ- Međunarodni ugovori, br. 2/98</p> <p>Datum stupanja na snagu: na dan dostave drugog pismenog obavještenja</p> <p>Cilj: stvaranje povoljnih uslova za povećanje privredne saradnje;</p> <p>Trajanje: 10 godina</p> <p>Otkaz: kada jedna Strana ugovornica pismeno obavijesti drugu Stranu ugovornicu, najmanje 6 mjeseci prije isteka roka, o svojoj namjeri da raskine ugovor;</p> <p>Slobodan protok kapitala vezanog za investiciju: definisan u članu 6. ovog Sporazuma</p> <p>*Nota MIP-a CG upućena Ambasadi Češke Republike u Beogradu, br. 03/04-2441/18, od</p>

30 Spoljni odnosi

	19. decembra 2007. godine
Danska	<p>Potpisan: 11. februar 2009. godine u Podgorici</p> <p>Ratifikovan: na Skupštini Crne Gore 24. saziva (jul 2009. godine)</p> <p>Objavljen: Sl. list CG 002/09, objavljen 27. jula 2009. godine</p> <p>Datum stupanja na snagu: trideset dana od datuma posljednjeg dobijenog obavještenja</p> <p>Cilj: stvaranje povoljnih uslova za ulaganja u obje države i intenziviranje saradnje između kompanija u obje države sa ciljem podsticanja produktivne upotrebe resursa; Pravičan i ravnopravan tretman ulaganja na recipročnoj osnovi će poslužiti tom cilju.</p> <p>Trajanje: 10 godina</p> <p>Otkaz: obavještenje o raskidu će stupiti na snagu jednu godinu nakon datuma obavještenja.</p> <p>Slobodan protok kapitala vezanog za investiciju: Prava koja se pominju u članu 7. ne ograničavaju mjere koje je Evropska zajednica usvojila u skladu sa članovima 57(2), 59 i 60 Ugovora o osnivanju Evropske zajednice.</p>
Finska	<p>Potpisan: 14. novembar 2008. godine u Podgorici</p> <p>Ratifikovan: na Skupštini Crne Gore 24. saziva (jul 2009. godine)</p> <p>Objavljen: Sl. list CG 002/09, objavljen 27. jula 2009. godine</p> <p>Datum stupanja na snagu: trideset dana od datuma posljednjeg dobijenog obavještenja</p> <p>Cilj: podsticanje uspješnije međusobne ekonomske saradnje što se tiče investicija od strane investitora jedne Strane ugovornice na teritoriji druge Strane ugovornice, bez diskriminacije. Sporazum o usklađenom tretmanu ulaganja će stimulisati protok privatnog kapitala i ekonomskog razvoja Strana ugovornica.</p> <p>Sporazum o podsticanju i zaštiti ulaganja između Crne Gore i Republike Finske predstavlja važnu institucionalnu osnovu za dalji razvoj ekonomskih odnosa dvije zemlje. Značajan je za stvaranje povoljnih uslova za ulaganja u obje države, intenziviranje saradnje između kompanija sa ciljem unaprijeđenja ekonomske saradnje i podsticanje investicija.</p> <p>Trajanje: 15 godina</p> <p>Otkaz: ostaće na snazi pod istim uslovima sve dok bilo koja od Strana ugovornica ne obavijesti drugu stranu u pisanoj formi o svojoj namjeri da raskine Sporazum u roku od (12) mjeseci.</p> <p>Slobodan protok kapitala vezanog za investiciju: Član 7. stav 5 definiše:</p> <p>Strana ugovornica, u slučaju poteškoća u plaćanju ili relevantnih ugrožavanja, može primijeniti restrikcije plaćanja vezano za ulaganje ako su te restrikcije kompatibilne sa odredbama Međunarodnog monetarnog fonda. Takve restrikcije u svakom slučaju treba da budu jednake, nediskriminatorne i nepristrasne.</p>
Holandija	<p>Potpisan: 29. januar 2002. godine u Hagu</p> <p>Ratifikovan: Na Skupštini SRJ 13. novembar 2002. godine</p> <p>Objavljen: Sl. list SRJ - Međunarodni ugovori, br. 12/2002</p> <p>Datum stupanja na snagu: prvog dana drugog mjeseca od dana kada Strane ugovornice pismenim putem obavijeste jedna drugu da su ispoštovane njihove Ustavom propisane procedure;</p> <p>Cilj: da jačaju svoje tradicionalno prijateljske veze i da prošire i intenziviraju međusobne ekonomske odnose, naročito u pogledu ulaganja ulagača jedne Strane ugovornice na teritoriji druge Strane ugovornice;</p> <p>Trajanje: 15 godina i automatsko produžavanje u sukcesivnim periodima od po 10 godina;</p> <p>Otkaz: kada jedna Strana ugovornica pismeno obavijesti drugu Stranu ugovornicu, najmanje 6 mjeseci prije isteka roka, o svojoj namjeri da raskine ugovor;</p> <p>Slobodan protok kapitala vezanog za investiciju: definisan u članu 5. ovog Sporazuma</p> <p>*Nota MIP-a CG upućena Ambasadi Kraljevine Holandije u Beogradu, br. 03/05-215, od 18. januara 2007. godine</p>
Kipar	<p>Potpisan: 21. jul 2005. godine u Nikoziju</p> <p>Ratifikovan: Na Skupštini SCG 1. decembar 2005. godine</p> <p>Objavljen: Sl. list SCG - Međunarodni ugovori, br. 14/2005</p> <p>Datum stupanja na snagu: 8 dana od dana objavljivanja u Službenom listu;</p> <p>Cilj: jačanje preduzetničkih inicijativa i razvoj privrednih odnosa između Strana ugovornica;</p>

30 Spoljni odnosi

	<p>Trajanje: 10 godina i automatsko produžavanje u sukcesivnim periodima od po 2 godine;</p> <p>Otkaz: kada jedna Strana ugovornica pismeno obavijesti drugu Stranu ugovornicu, najmanje 6 mjeseci prije isteka roka, o svojoj namjeri da raskine ugovor;</p> <p>Slobodan protok kapitala vezanog za investiciju: definisan u članu 6. ovog Sporazuma</p>
Poljska	<p>Potpisan: 3. septembar 1996. godine u Beogradu</p> <p>Ratifikovan: Na Skupštini SRJ 27. decembra 1996. godine</p> <p>Objavljen: Sl. list SRJ - Međunarodni ugovori, br. 6/96</p> <p>Datum stupanja na snagu: 8 dana od dana objavljivanja u Službenom listu;</p> <p>Cilj: produbljivanje ekonomske saradnje i stvaranje povoljnih uslova za uzajamna ulaganja;</p> <p>Trajanje: 10 godina i automatsko produžavanje u sukcesivnim periodima od po 5 godina;</p> <p>Otkaz: kada jedna Strana ugovornica pismeno obavijesti drugu Stranu ugovornicu, najmanje 12 mjeseci prije isteka roka, o svojoj namjeri da raskine ugovor;</p> <p>Slobodan protok kapitala vezanog za investiciju: definisan u članu 6. ovog Sporazuma</p>
Slovačka	<p>Potpisan: 30. januar 1996. godine u Beogradu, izmjene i dopune 9. novembar 2004. godine</p> <p>Objavljen: Sl. list SRJ - Međunarodni ugovori, br. 4/96 Službeni list SCG - Međunarodni ugovori, br. 6/2005</p> <p>Datum stupanja na snagu: 8 dana od dana objavljivanja u Službenom listu;</p> <p>Cilj: produbljivanje ekonomske saradnje i stvaranje povoljnih uslova za uzajamna ulaganja;</p> <p>Trajanje: 10 godina i automatsko produžavanje u sukcesivnim periodima od po 5 godina;</p> <p>Otkaz: kada jedna Strana ugovornica pismeno obavijesti drugu Stranu ugovornicu, najmanje 12 mjeseci prije isteka roka, o svojoj namjeri da raskine ugovor;</p> <p>Slobodan protok kapitala vezanog za investiciju: definisan u članu 6. ovog Sporazuma</p>
Ostale države	Važne informacije o Sporazumu
Bosna i Hercegovina	<p>Potpisan: 18. decembar 2001. godine u Sarajevu</p> <p>Ratifikovan: na Skupštini SRJ 16. decembar 2002. godine</p> <p>Objavljen: Sl. list SRJ Međunarodni ugovori, br.12/2002</p> <p>Datum stupanja na snagu: 30 dana od datuma razmjene ratifikacionih instrumenata;</p> <p>Cilj: proširivanje i jačanje ekonomske saradnje;</p> <p>Trajanje: 10 godina i poslije isteka tog perioda nastavlja da važi;</p> <p>Otkaz: bilo koja Strana ugovornica može, uz davanje pismenog obavještenja drugoj Strani ugovornici godinu dana unaprijed, otkazati ovaj Sporazum na kraju početnog perioda od 10 godina ili u bilo koje vrijeme nakon toga;</p> <p>Slobodan protok kapitala vezanog za investiciju: definisan u članu 6. ovog Sporazuma</p>
Indija	<p>Potpisan: 31. januar 2003. godine u Beogradu</p> <p>Ratifikovan: na Skupštini SRJ 22. decembar 2004. godine</p> <p>Objavljen: Sl. list SRJ Međunarodni ugovori, br.32/2004</p> <p>Datum stupanja na snagu: na dan razmjene ratifikacionih instrumenata;</p> <p>Cilj: podsticanje individualne poslovne inicijative</p> <p>Trajanje: 10 godina i poslije isteka tog perioda nastavlja da važi;</p> <p>Otkaz: bilo koja Strana ugovornica može, uz davanje pismenog obavještenja drugoj Strani ugovornici godinu dana unaprijed, otkazati ovaj Sporazum na kraju početnog perioda od 10 godina ili u bilo koje vrijeme nakon toga;</p> <p>Slobodan protok kapitala vezanog za investiciju: definisan u članu 7. ovog Sporazuma</p>

30 Spoljni odnosi

Katar	<p>Potpisan: 17. februar 2009. godine u Dohi, Katar</p> <p>Ratifikovan: na Skupštini Crne Gore 24. saziva (jul 2009. godine)</p> <p>Objavljen: Sl. list CG 002/09, objavljen 27. jula 2009. godine</p> <p>Datum stupanja na snagu: posljednji dan kada jedna strana ugovornica obavijesti drugu da su njeni interni zakonski uslovi za stupanje na snagu ovog Sporazuma ispunjeni.</p> <p>Cilj: stvaranje uslova povoljnih za podsticanje većih ulaganja, odnosno podsticanje tokova kapitala i tehnologije u interesu ekonomskog razvoja;</p> <p>Trajanje: 10 godina i automatsko se smatra obnovljenim nakon isteka tog perioda</p> <p>Otkaz: kada jedna Strana ugovornica pismeno obavijesti drugu Stranu ugovornicu o svojoj namjeri da raskine ugovor;</p> <p>Slobodan protok kapitala vezanog za investiciju: definisan u članu 6. ovog Sporazuma</p>
Makedonija	<p>Potpisan: 4. septembar 1996. godine u Skoplju</p> <p>Ratifikovan: na Skupštini SRJ 27. septembra 1996. godine</p> <p>Objavljen: Sl. list SRJ - Međunarodni ugovori, br. 5/96</p> <p>Datum stupanja na snagu: 8 dana od dana objavljivanja u Službenom listu;</p> <p>Cilj: povećanje privredne saradnje između strana ugovornica, jačanje preduzetničkih inicijativa;</p> <p>Trajanje: 10 godina i automatsko produžavanje u sukcesivnim periodima od po 10 godina;</p> <p>Otkaz: kada jedna Strana ugovornica pismeno obavijesti drugu Stranu ugovornicu, najmanje 12 mjeseci prije isteka roka, o svojoj namjeri da raskine ugovor;</p> <p>Slobodan protok kapitala vezanog za investiciju: definisan u članu 6. ovog Sporazuma</p>
Švajcarska	<p>Potpisan: 7. decembra 2005. godine u Beogradu</p> <p>Ratifikovan: Na Skupštini SCG 11. maja 2006. godine</p> <p>Objavljen: Sl. list SCG - Međunarodni ugovori, br. 3/2006</p> <p>Datum stupanja na snagu: 8 dana od dana objavljivanja u Službenom listu;</p> <p>Cilj: podsticanje protoka kapitala i tehnologije i doprinos ekonomskom prosperitetu obje strane ugovornice;</p> <p>Trajanje: 10 godina i nastavlja da važi u narednom periodu od po 2 godine;</p> <p>Otkaz: kada jedna Strana ugovornica pismeno obavijesti drugu Stranu ugovornicu, najmanje 6 mjeseci prije isteka roka, o svojoj namjeri da raskine ugovor;</p> <p>Slobodan protok kapitala vezanog za investiciju: definisan u članu 8. ovog Sporazuma</p> <p>*Nota MIP-a CG upućena Ambasadi Švajcarske u Beogradu, br. 03/05-103/8, od 8. marta 2007. godine</p>
Turska	<p>Potpisan: 2. marta 2001. godine u Beogradu</p> <p>Ratifikovan: na Skupštini SRJ 22. juna 2001. godine</p> <p>Objavljen: Sl. list SRJ - Međunarodni ugovori, br. 4/01</p> <p>Datum stupanja na snagu: 8 dana od dana objavljivanja u Službenom listu;</p> <p>Cilj: podsticanje protoka kapitala i tehnologije, ekonomski razvoj strana;</p> <p>Trajanje: 10 godina i poslije isteka tog perioda nastavlja da važi;</p> <p>Otkaz: kada jedna Strana ugovornica pismeno obavijesti drugu Stranu ugovornicu, najmanje 12 mjeseci prije isteka roka, o svojoj namjeri da raskine ugovor;</p> <p>Slobodan protok kapitala vezanog za investiciju: definisan u članu 5. ovog Sporazuma</p> <p>*Nota upućena MIP-u Republike Turske, br. 03/05-331/6, od 27. novembra 2007. godine</p>

*** Navedeni sporazumi ne sadrže klauzulu o regionalnoj ekonomskoj integraciji i ne isključuju niti jednu posebnu oblast saradnje. Shodno Zakonu o stranim ulaganjima (Sl. list RCG, br.52/00 od 3.11.2000, 36/07 od 15.06.2007 – tekst zakona se nalazi u prilogu aneksa glavne tabele za praćenje odjeljka I.A, Poglavlja 4, Slobodan protok kapitala), ne postoje diskriminacije između stranih i domaćih investitora i svi se tretiraju jednako. Jedini izuzetak je industrija naoružanja i vojne opreme koji je definisan članom 7 Zakona o stranim ulaganjima: strani ulagač može ulagati sredstva u domaće privredno društvo, odnosno samo sa domaćim pravnim ili fizičkim licem osnovati privredno društvo u Republici za proizvodnju i promet naoružanja i vojne opreme. Strani ulagač ne može imati u privrednom društvu iz stava 1 ovog člana udio veći od 49% akcijskog kapitala ili vlasničkih prava, odnosno prava glasa. Takođe, shodno članu 9 pomenutog Zakona, strani ulagač je dužan da pribavi odobrenje nadležnog ministarstva za učešće u osnivanju privrednog društva, za ulaganje u privredno društvo, odnosno povećanje uloga u privrednom društvu.

Osim gore navedenih sporazuma, Crna Gora u ovom trenutku pregovara potpisivanje ove vrste bilateralnih sporazuma sa više zemalja. Slijedi status pregovora:

Zemlje sa kojima je potpisan investicioni sporazum i čija ratifikacija se očekuje u narednom periodu:

- Srbija (sporazum potpisan 29. oktobra 2009. godine)

Zemlje sa kojima je usaglašen tekst investicionog sporazuma i čije potpisivanje se očekuje u bliskoj budućnosti:

- Belgijsko–Luksemburška unija (tekst usaglašen u toku 2007. godine);
- Francuska (tekst usaglašen u maju 2008. godine);
- Češka Republika (početkom 2008. godine usaglašeni amandmani na ranije važeći Sporazum)
- Moldavija (tekst usaglašen u toku 2009. godine)

Zemlje sa kojima su u toku pregovori o usaglašavanju konačnog teksta investicionog sporazuma i sa kojima ne postoje otvorena pitanja:

- Bugarska (Crna Gora inicirala potpisivanje i poslala radnu verziju Sporazuma početkom 2009. godine bugarskoj strani; očekuje se odgovor bugarske strane),
- Malta (iniciran od strane Malte početkom 2009. godine, pregovori oko usaglašavanja teksta Sporazuma u toku),
- Rumunija (u oktobru 2008. godine Crna Gora je poslala radnu verziju teksta Sporazuma rumunskoj strani; očekuje se odgovor rumunske strane)
- San Marino (iniciran od strane San Marina u decembru 2008. godine, usaglašavanje u toku)
- Norveška (iniciran od strane Crne Gore krajem 2008. godine, očekuje se odgovor norveške strane),
- Hrvatska (iniciran od hrvatske strane 11. septembra 2008. godine, amandmani na tekst Sporazuma su prosljeđeni hrvatskoj strani 20. oktobra 2008. godine)
- Makedonija (iniciran od makedonske strane u novembru 2008. godine, usaglašavanje u toku).

22 Postoje li neki izuzeci ili zaštitne odredbe koje ograničavaju odredbu o slobodnom prenosu, koja predviđa neograničen prenos bilo kog kapitala i plaćanja u vezi s ulaganjem? Koja su područja primjene ovih izuzetaka i kada se primjenjuju?

Važeći bilateralni sporazumi ne sadrže klauzulu o ograničavanju slobodnog prenosa kapitala koji je u vezi sa ulaganjem. U odgovoru na pitanje br. 21 Poglavlja 30 nalazi se tabela važećih sporazuma i više podataka o odredbama koje se tiču ove klauzule.

IV. POLITIKA RAZVOJA I HUMANITARNA POMOĆ

Politika razvoja

23 Postoji li okvir politike ili propis o razvojnoj saradnji/pomoći u razvoju?

Ne postoji okvirna politika ili propis o razvojnoj saradnji Crne Gore. Vlada Crne Gore planira da do kraja 2011. pristupi razmatranju mogućnosti da se oformi tijelo koje će se baviti razvojnom saradnjom i humanitarnom pomoći i koje bi, do kraja 2012., trebalo da pristupi izradi odgovarajućih zakonskih akata (Zakon o razvojnoj politici Crne Gore, Zakon o humanitarnoj pomoći), kojima će se regulisati pitanje razvojne i humanitarne pomoći i na taj način uskladiti zakonodavstvo s pravnim propisima EU.

24 Je li vaša zemlja povezana, na osnovu sporazuma o saradnji, trgovinskih ili drugih sporazuma, sa zemljama u razvoju (bilo da se radi o zemljama Afrike, Kariba i Pacifika, Latinske Amerike, Azije ili Mediterana)?

Spisak bilateralnih sporazuma o podsticaju i uzajamnoj zaštiti ulaganja sa trećim zemljama sadržan je u odgovoru na pitanje br. 21 Poglavlja 30.

Crna Gora ima potpisane Sporazume o ekonomskoj saradnji sa sljedećim zemljama u razvoju :

Država	Važne informacije o Sporazumu
Indija Sporazum o trgovini i ekonomskoj saradnji između Savjeta ministara Srbije i Crne Gore i Vlade Republike Indije	Potpisan: 7. februara 2006. godine u Nju Delhiju Potvrđen: na osnovu tačke 3. Odluke o proglašenju nezavisnosti Republike Crne Gore od 3. juna 2006. godine (Indija poptvrdila diplomatskom notom od 21. juna 2007. godine) Datum stupanja na snagu: posljednji dan kada jedna strana ugovornica obavijesti drugu da su njeni interni zakonski uslovi za stupanje na snagu ovog Sporazuma ispunjeni. Cilj: jačanje odnosa između dvije zemlje u oblasti ekonomske i trgovinske saradnje ; Trajanje: 5 godina i automatski ostaje na snazi neodređeni vremenski rok Otkaz: kada jedna Strana ugovornica pismeno obavijesti drugu Stranu ugovornicu o svojoj namjeri da raskine ugovor, najmanje 6 mjeseci prije datuma pomenutog raskida;
Katar Sporazum o ekonomskoj, komercijalnoj i tehničkoj saradnji između Vlade Crne Gore i Vlade Katara	Potpisan: 17. februara 2009. godine u Dohi, Katar Ratifikovan: na Skupštini Crne Gore 24. saziva (jul 2009. godine) Objavljen: Sl. list CG 002/09, objavljen 27. jula 2009. godine Datum stupanja na snagu: posljednji dan kada jedna strana ugovornica obavijesti drugu da su njeni interni zakonski uslovi za stupanje na snagu ovog Sporazuma ispunjeni. Cilj: jačanje odnosa između dvije zemlje u oblasti ekonomske, komercijalne i tehničke saradnje ; Trajanje: 5 godina i automatski ostaje na snazi neodređeni vremenski rok Otkaz: kada jedna Strana ugovornica pismeno obavijesti drugu Stranu ugovornicu o svojoj namjeri da raskine ugovor, najmanje 6 mjeseci prije datuma pomenutog raskida;

<p>Kina</p> <p>Sporazuma o ekonomskoj i trgovinskoj saradnji Između Vlade Narodne Republike Kine i Vlade Republike Crne Gore</p>	<p>Potpisan: 29. avgusta 2006. godine na Svetom Stefanu</p> <p>Objavljen: Sl. list RCG 73/2006, objavljen 29. novembra 2006. godine</p> <p>Datum stupanja na snagu: datumom prijema posljednjeg obavještenja da su ispunjeni svi unutrašnji uslovi za njegovo stupanje na snagu</p> <p>Cilj: jačanje odnosa između dvije zemlje u oblasti ekonomske, komercijalne i tehničke saradnje ;</p> <p>Trajanje: 5 godina i automatski se obnavlja svake godine</p> <p>Otkaz: kada jedna Strana ugovornica pismeno obavijesti drugu Stranu ugovornicu o svojoj namjeri da raskine ugovor, najmanje 6 mjeseci prije isteka tekućeg perioda važenja ovog Sporazuma;</p>
---	---

Osim gore navedenih sporazuma, Crna Gora u ovom trenutku pregovara potpisivanje ove vrste bilateralnih sporazuma sa više zemalja u razvoju.

Zemlje u razvoju sa kojima je potpisan sporazum o ekonomskoj saradnji i čija ratifikacija se očekuje u narednom periodu:

- Srbija (sporazum potpisan 29. oktobra 2009. godine)

Zemlje sa kojima je usaglašen tekst sporazuma o ekonomskoj saradnji i čije potpisivanje se očekuje u bliskoj budućnosti:

- Turska (tekst usaglašen u toku 2009. godine)

Zemlje u razvoju sa kojima su u toku pregovori o usaglašavanju konačnog teksta sporazuma o ekonomskoj saradnji i sa kojima ne postoje otvorena pitanja:

- Kazakhstan (iniciran od strane Kazakhstana 16. juna 2008. godine, amandmani na tekst Sporazuma su prosljeđeni Kazakhstanu 20. oktobra 2008. godine)
- Kuba (inicirani od strane Kube sredinom 2008. godine, Crna Gora poslala amandmane u avgustu 2008. godine)
- Iran (iniciran od strane Irana juna 2009. godine, crnogorska strana priprema odgovor na tekst sporazuma).

25 Primjenjuje li vaša zemlja preferencijalnu trgovinsku politiku (bez obzira na gore navedene sporazume) u odnosu na određene zemlje u razvoju? Ako primjenjuje, kakav je oblik i koje su karakteristike te politike, tj. tih politika?

Osim navedenih sporazuma u odgovoru na pitanje br. 18 iz ovog Poglavlja, ne postoji druga preferencijalna trgovinska politika.

26 Ima li vaša zemlja budžet za pomoć zemljama u razvoju? Koji je iznos tog budžeta i kako se on raspoređuje? Koliki iznos, ako je to slučaj, je potrošen u svrhe humanitarne pomoći trećim zemljama u posljednjih 3 godine? Mjerite li vaše budžetske doprinose prema metodologiji Zvanične pomoći razvoju (Official Development Assistance, u daljem tekstu: ODA)?

Ne, Crna Gora nema budžet za pomoć zemljama u razvoju. Odluke o pomoći se donose pojednično, kao na primjer u slučajevima kad je za humanitarnu pomoć trećim zemljama u protekle tri godine Crna Gora opredijelila sljedeća sredstva:

Odlukom Vlade CG, Vladi Avganistana donirane su, 2007. oružje i municija za potrebe opremanja avganistanske armije u vrijednosti od oko 140.000 USD. Vlada Crne Gore je 14. aprila 2008, kao znak solidarnosti s narodima BiH, donijela odluku da finansira obnovu škole i ambulante u selu

Luke kod Srebrenice i u te svrhe odobrila iznos od 99.858,75 eura. Crna Gora ima dobrovoljne kontribucije prema programima i fondovima UN koji se bave humanitarnim aktivnostima

Kancelarija Visokog komesara za ljudska prava - dobrovoljna kontribucija za 2008. godinu 1.500 EUR;

CERF – Centralni fond za hitnu pomoć

- dobrovoljna kontribucija za 2008. u iznosu od 2.500 USD;
- dobrovoljna kontribucija za 2009. u iznosu od 5.000 USD

Fond Programa Visokog komesara UN za izbjeglice – dobrovoljna kontribucija za 2008. godinu u iznosu od 5.000 USD

Vlada CG je uputila Albaniji, povodom nesreće u skladištu municije u Gerdecu u blizini Tirane, pomoć u jedinicama krvi (20. mart 2008.)

Vlada CG je uputila NR Kini, povodom prirodne nepogode – zemljotresa, pomoć u lijekovima i medicinskom materijalu (23. maj 2008.)

Donacija manevarskih metaka za potrebe izvođenja vježbe NATO-a NOBLE MIDAS 07 u Republici Hrvatskoj (27. septembra 2007.)

Pored navedenog, Crna Gora je učestvovala u finansiranju nastavka rada Specijalnog suda za Sijera Leone uplatom dobrovoljne kontribucije u iznosu od 1.000 USD.

27 Koji je projekte razvojne pomoći, ukoliko je to bio slučaj, vaša zemlja implementirala u protekle dvije godine?

Crna Gora nema projekte razvojne pomoći.

28 Administrativni kapaciteti: Da li neko od ministarstava/agencija obezbjeđuje razvojnu saradnju, tj. postoje li posebni projekti za pružanje pomoći trećim zemljama koje sprovodi neko drugo ministarstvo osim Ministarstva inostranih poslova? c) Ako postoje, na koji su način organizovani?

Crna Gora nema posebno ministarstvo/agenciju za razvojnu saradnju i ne postoje posebni projekti za pružanje pomoći trećim zemljama. Vlada Crne Gore planira da do kraja 2011. pristupi razmatranju mogućnosti da se oformi tijelo koje će se baviti razvojnom saradnjom i humanitarnom pomoći.

29 U kojoj su mjeri razvojna strategija, ciljevi, opšte vrijednosti i načela Evropske unije, onako kako su navedena u Evropskom konsenzusu o razvoju (iz decembra 2005.godine, http://ec.europa.eu/development/policiesgen_en.cfm) obuhvaćeni vašom spoljnom politikom?

Crna Gora nema zakon o razvojnoj i humanitarnoj pomoći, niti je u mogućnosti da razvija strategiju pružanja te pomoći, budući da je kao država njen primalac, odnosno korisnik. Crna Gora još nema dovoljno finansijskih sposobnosti da nastupa kao zemlja koja pruža pomoć, izuzev da eventualno *ad hoc* pruža humanitarnu pomoć drugim zemljama u slučaju prirodnih katastrofa, što se redovno radi. U tom segmentu, humanitarna pomoć, ali i posvećenost razvojnim ciljevima UN-a i EU su

svakako kompatibilni s ciljevima i opštim vrijednostima i načelima Evropskog konsenzusa o razvoju.

30 Da li vaša zemlja učestvuje u Milenijumskim razvojnim ciljevima? Dokle se stiglo u ispunjavanju tih ciljeva?

Kao najmlađa članica Ujedinjenih nacija, Crna Gora je posvećena ispunjenju svih obaveza koje proističu iz članstva u Svjetskoj organizaciji, uključujući i ciljeve definisane Milenijumskom deklaracijom. Ostvarivanje i praćenje realizacije usvojenih ciljeva obuhvaćeno je većinom strateških dokumenata i programa koje je Vlada Crne Gore usvojila i koje primjenjuje u saradnji sa agencijama sistema UN u Crnoj Gori, prije svega UNDP, UNICEF, UNHCR i WHO. U cilju objektivnog praćenja do sada ostvarenih rezultata, Crna Gora je u prethodnom periodu izradila i pripremila inicijalni izvještaj o ostvarivanju Milenijumskih razvojnih ciljeva, dok je u toku rad na izradi srednjoročnog izvještaja o napretku u dostizanju Milenijumskih razvojnih ciljeva.

Inicijalni izvještaj o sprovođenju Milenijumskih razvojnih ciljeva Vlada Crne Gore je usvojila 7. jula 2005. godine. Izrada samostalnog izvještaja o ostvarenom napretku u implementaciji MDGs, u tadašnjem državnom aranžmanu Srbija i Crna Gora, je bila potvrda ozbiljnosti i značaja koju Crna Gora pridaje njihovom potpunom dostizanju. Izvještaj je obuhvatio tri dijela. U prvom dijelu je prikazana svrha Izvještaja i proces pripreme, drugi dio opisuje Milenijumske razvojne ciljeve u kontekstu situacije u Crnoj Gori, dok treći revidira pristup u procjeni troškova za ostvarivanje MDGs, prikazuje trendove, status, zadatke i izazove vezane za svaki cilj pojedinačno.

Kako bi se pružila objektivna slika stanja u Crnoj Gori, proces prikupljanja podataka u odnosu na više od dvadeset zadataka i preko šezdeset indikatora unapređenja života najsiromašnijih slojeva stanovništva širom svijeta do 2015. godine otpočeo je u julu 2004. godine. Osim zvaničnih podataka državnih institucija, korišćeni su podaci kancelarije UNHCR, UNICEF i Svjetske zdravstvene organizacije u Crnoj Gori, kao i strateški dokumenti Vlade Crne Gore. U izradi Izvještaja je aktivno učestvovala Kancelarija Programa UN za razvoj (UNDP) putem organizovanja radionica na kojima se raspravljalo o nacrtima izvještaja. U Inicijalnom izvještaju je ocijenjeno da su ciljevi u velikoj mjeri ostvareni, identifikovani su određeni problemi u vezi sa punim ostvarivanjem pojedinih ciljeva, dok su procjene o njihovom potpunom dostizanju ocijenjene kao realne i opravdane.

U skladu sa redovnom praksom izvještavanja o napretku u realizaciji Milenijumskih razvojnih ciljeva i paralelno sa unutrašnjim procesima reformi i usklađivanja sa najvišim standardima UN i EU, Crna Gora je pokrenula izradu Srednjoročnog izvještaja o dostizanju Milenijumskih razvojnih ciljeva.

Polazeći od značaja koji im pridaje i imajući u vidu aktuelne izazove sa kojima se suočavaju sve članice UN, počev od ekonomske i finansijske krize, klimatskih promjena, krize hrane i energenata, na svega 6 godina od obaveze potpunog dostizanja MDGs (2015), Vlada Crne Gore je 14. maja 2009. godine donijela odluku o izradi Srednjoročnog izvještaja o napretku u implementaciji Milenijumskih razvojnih ciljeva (MDGs). Odlučeno je da će Izvještaj izraditi Međuresorska radna grupa, čijim će radom koordinirati Ministarstvo inostranih poslova, a u čijem sastavu će biti i predstavnici Ministarstva turizma, Ministarstva zdravlja, Ministarstva rada i socijalnog staranja, Ministarstva uređenja prostora i zaštite životne sredine, Ministarstva prosvjete i nauke, Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede, Ministarstva ekonomije, Ministarstva finansija, Ministarstva za informaciono društvo, MONSTAT-a, Kancelarije za rodnu ravnopravnost, Kancelarije za održivi razvoj, Agencije za životnu sredinu, Zavoda za školstvo, Instituta za javno zdravlje i Uprave za lijekove i medicinska sredstva uz podršku UN agencija prisutnih u Crnoj Gori.

Izvještaj će biti urađen u tijesnoj saradnji sa Kancelarijom i ekspertima UNDP u Crnoj Gori, a omogućiće i šire uključivanje akademskog i civilnog sektora u analizu i ocjenu trenutnog stanja. Imajući u vidu očekivani obim posla, u cilju dobijanja realnog pregleda stanja po pitanju dostizanja Milenijumskih razvojnih ciljeva, planirano je da Izvještaj bude izrađen i usvojen do kraja 2010.

godine. Izvještaj će dati ocjenu ostvarenih rezultata u periodu nakon usvajanja Inicijalnog izvještaja 2005. godine, do sada realizovane kao i planirane aktivnosti do 2015. godine.

S obzirom da je Crna Gora na putu da ostvari sve Milenijumske razvojne ciljeve, cilj je da Srednjoročni izvještaj pruži sliku globalno definisanih indikatora koji odražavaju razvojne prioritete Crne Gore i njenu posvećenost smanjenju siromaštva, zadovoljavanju osnovnih potreba stanovništva (obrazovanje, zdravlje, zaštita životne sredine, pitanja ravnopravnosti polova i dr), humani razvoj i uopšte dostizanje svih ciljeva koji proziliaze iz Milenijumske deklaracije i istovremeno su na agendi EU.

Izrada Srednjoročnog izvještaja će podrazumijevati široki konsultativni proces koji će uključiti predstavnike svih sektora društva kako bi se dala jasna vizija razvoja zemlje. U tom kontekstu, određivanje i prilagođavanje indikatora koji proističu iz Milenijumskih razvojnih ciljeva nacionalnim razvojnim prioritetima i standardima EU, prikupljanje podataka i proces izvještavanja predstavljaju još jedan mehanizam za pristupanje Crne Gore EU posebno u kontekstu evropske socijalne politike.

31 U kojim međunarodnim sporazumima razvoja učestvujete?

Crna Gora učestvuje u slijedećim sporazumima o razvoju:

AUSTRIJA - Memorandum o razvojnoj saradnji i Memorandum o realizaciji projekta izgradnje žičare Kotor-Lovćen i Kotor-Kotorska tvrđava, potpisani 2. jula 2007.

DANSKA - Potpisan je Memorandum o razumijevanju između Vlade Kraljevine Danske i Vlade Crne Gore u novembru 2008. kojim se institucionalizuje realizacija programa "Razvoj organske poljopivredne proizvodnje u manje razvijenim područjima Crne Gore za period 2009-2011. godine". Ovaj program se finansira iz sredstava danskog Programa za zemlje susjede EU. **Dva ministarstva odbrane potpisuju godišnje Protokole o donaciji** (od početka 2009. su potpisana 2 u septembru, i aprilu 2009), kojim danska strana donira značajna sredstva za brojne projekte i pruža podršku reformama u ministarstvu odbrane i u vojsci.

HOLANDIJA - Memorandum o razumijevanju između Ministarstva ekonomskih poslova Holandije i Ministarstva za ekonomski razvoj Crne Gore, oktobar 2007. (pravna osnova za korišćenje PSOM - Programa saradnje Vlade Holandije sa tržištima u nastajanju). **Memorandum o razumijevanju i zajedničkoj saradnji na izradi nacionalne politike šumarstva**, između Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede i holandske razvojne organizacije SNV, aprila 2006., **Memorandum o razumijevanju i pružanju podrške u sprovođenju Nacionalnog šumarskog programa**, između Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede i holandske razvojne agencije SNV, potpisan marta 2009. **Memorandum o razumijevanju** između Vlade CG i Vlade Kraljevine Holandije, potpisan aprila 2008. koji ima za cilj davanje podrške snaženju institucionalnih i administrativnih kapaciteta crnogorske Vlade i jačanje saradnje u oblastima ekonomije i životne sredine, koji će se sprovesti tokom 2008-2009.

ITALIJA - Na osnovu Memoranduma o razumijevanju o saradnji u oblasti zaštite životne sredine između Ministarstva turizma i zaštite životne sredine Crne Gore i Ministarstva životne sredine, tla i mora Republike Italije, koji je potpisan 11. novembra 2004. godine.

JAPAN - Sporazum o tehničkoj saradnji između Savjeta ministara Srbije i Crne Gore i Vlade Japana (maj 2006.) – Japan još uvijek nije odgovorio na notu Crne Gore o sukcesiji.

KINA – Razmjenom diplomatskih nota jula 2007. godine stvoren je pravni osnov za pružanje razvojne pomoći Crnoj Gori koja je opredijeljena za edukaciju kadrova iz Crne Gore i za privredni i tehnički program saradnje.

LUKSEMBURG - Bilateralni ugovor između Vlade CG i Vlade Luksemburga o saradnji na projektu "Razvoj šumarstva u Crnoj Gori", potpisan u aprilu 2003. Sporazum o implementaciji projekta proizvodnje sjemenskog krompira u Crnoj Gori, Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede CG i Ministarstvo za saradnju, humanitarne aktivnosti i odbranu Luksemburga, marta

2004.; **Razvoj šumarstva u Crnoj Gori** - faza II - mart 2007., **Sporazum o saradnji** Ministarstva prosvjete i nauke i Fondacije Karitas Luksemburg koji podrazumjeva rekonstrukciju školskih objekata na sjeveroistoku Crne Gore, potpisan novembra 2008., **Bilateralni sporazum o izgradnji mljekare Zora I** faza između Vlade CG i Vlade Luksemburga, potpisan juna 2001., **Bilateralni sporazum o izgradnji mljekare Zora II** faza, potpisan avgusta 2002., **Sporazum o jačanju stručnog osposobljavanja na sjeveroistoku Crne Gore**, potpisan je u oktobru 2009.

NORVEŠKA - jednom godišnje potpisuje se Memorandum o saglasnosti između Ministarstva ekonomije Crne Gore i Ministarstva inostranih poslova Kraljevine Norveške o Programu bilateralne saradnje na projektima za datu godinu. Očekuje se da će Memorandum o saglasnosti o Programu bilateralne saradnje za 2009 godinu biti potpisan u decembru iste godine. **Sporazum o saradnji** između Ministarstava odbrane Crne Gore i Norveške, potpisan je 12. februara 2009. Ovim Sporazumom nastavlja se program podrške Norveške reformi crnogorske vojske u naredne 3 godine.

NJEMAČKA - Protokol o razvojnoj saradnji Vlade Savezne Republike Njemačke i Vlade Crne Gore potpisuje se od 2000 godine svake godine nakon sto njemačka Vlada odredi koliko sredstava ide za CG za tu godinu (a koje implementiraju uglavnom GTZ, KfW i CIM). Protokol o razvojnoj saradnji između Vlade SR Njemačke i Crne Gore za 2009. godinu je potpisan 15. septembra 2009. godine u Podgorici.

SLOVAČKA - Sporazum o razvojnoj saradnji između Vlade Crne Gore i Vlade Republike Slovačke, potpisan 26. novembra 2007.;

SLOVENIJA - Sporazum između Vlade Crne Gore i Vlade Republike Slovenije o razvojnoj saradnji, potpisan 7. februara 2008.;

ŠVAJCARSKA - Sporazum između Savezne Republike Jugoslavije i Švajcarske Konfederacije o tehničkoj i finansijskoj pomoći, zaključen je 21. februar 2003. godine, u Beogradu. Sporazum je potvrđen razmjenom nota između Crne Gore i Švajcarske 8. marta 2007. i sprovodi se kontinuirano od 2003. godine;

TURSKA - Sporazum između Vlade Republike Crne Gore i Vlade Republike Turske o osnivanju i aktivnostima kancelarije za koordinaciju programa turske agencije za međunarodni razvoj i saradnju – TIKa, potpisan je 15. maja 2007. u Ankari. Finansijski memorandum između Ministarstva inostranih poslova Crne Gore i Ministarstva inostranih poslova Republike Slovačke u vezi podrške implementaciji Sporazuma o razvojnoj saradnji između Vlade Republike Slovačke i Vlade Crne Gore od 26. novembra 2007. godine, potpisan 26. septembra 2008.;

ŠVEDSKA - Sporazum o razvojnoj saradnji sa Švedskom, potpisan 24. januara 2007.

Humanitarna pomoć

32 Na koji način utvrđujete humanitarnu pomoć Da li u pogledu spoljne humanitarne pomoći vaša zemlja prihvata načela pružanja pomoći na osnovu potreba, koja su u skladu sa načelima humanitarne pomoći sadržanim u Regulativi EZ o humanitarnoj pomoći (EZ 1257/96) i Evropskom konsenzusu o humanitarnoj pomoći ?

Za sada Crna Gora, na osnovu odluke Vlade Crne Gore a na predlog nadležnog ministarstva, *ad hoc* pruža humanitarnu pomoć drugim zemljama u slučaju prirodne katastrofe.

Crna Gora podržava razvojnu politiku EU koja ima za cilj da pobijedi siromaštvo u okviru jednog stabilnog razvoja i realizacije milenijumskih razvojnih ciljeva kako bi se pobijedilo siromaštvo i izgradio stabilniji i ravnopravniji svijet. Crna Gora stoga prihvata načela pomoći sadržanim u Regulativi EZ o humanitarnoj pomoći (EZ 1257/96) i Evropskom konsenzusu o humanitarnoj pomoći, posebno u oblasti smanjenja siromaštva, razvoja zasnovanog na evropskim demokratskim vrijednostima, pomoći zemljama zasnovanoj na uvažavanju nacionalnih procedura, kao i

ohrabrivanju da svi segmenti društva uzmu učešće u ovom procesu, posebno ekonomski i socijalni akteri kao što su sindikat, udruženja poslodavaca i privatni sektor, NVO kao i druge organizacije koje igraju važnu ulogu u promovisanju demokratskih vrijednosti

33 Da li vaša zemlja ima priznati okvir za nacionalne nevladine organizacije koje imaju za cilj pružanje pomoći trećim zemljama? Molimo vas da pojasnite.

Ne, Crna Gora nema priznati okvir za nacionalne nevladine organizacije koje imaju za cilj pružanje pomoći trećim zemljama.

Aneksi:

Aneks 233 - Uredba o sprovođenju Zakona o spoljnoj trgovini, 7

Aneks 234 - Tekst CEFTA 2006 sporazuma, 3

Aneks 235 - Pravilnik o obrascu zahtjeva za upis u Registar lica za obavljanje spoljne trgovine kontrolisanom robom, 23

Aneks 236 - Pravilnik o obrascu zahtjeva za izdavanje dozvole, obrascu dozvole i drugim obrascima dokumenata potrebnim za obavljanje spoljne trgovine kontrolisanom robom, 23

Aneks 237 - Odluka o utvrđivanju Nacionalne kontrolne liste robe dvostruke namjene, 23

Aneks 238 - Odluka o Nacionalne kontrolne liste naoružanja i vojne opreme, 23

Aneks 239 - Nacrt završnog izvještaja radne grupe za STO, 16

Aneks 240 - Sporazum o spoljnoj trgovini sa Rusijom, 4

Aneks 241 - Sporazum o slobodnoj trgovini sa Turskom, 3

Aneks 242 - Lista roba za STO, 16

Aneks 243 - Lista koncesija u oblasti usluga-STO, 16

Aneks 62 - Zakon o spoljnoj trgovini, 7

Aneks 63 - Zakon o spoljnoj trgovini naoružanjem, vojnom opremom i robom dvostruke namjene, 23

Aneks 92 - Odluka o kontrolnoj listi za uvoz, izvoz i tranzit robe, 7